Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 88 (4413). ЕРА, 27 июль, 1967 шу. Мах 2 кеп.

ДЕНАЛДАРАШ КОТБАЬЛАР

Тахан кепа тохаш да обществен-ни хьайбаш Iалама боккхача кхе-рамах кIалхардоахаш, шоаш юха а ца кхобеш, къонахчала гIу-лакхаш даьча колхозхойи совхо-зий болхлойи йоккхача группана Сийлен грамота яларах дола Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Июнь бетта Нохч - ГIалгIайчен альпийски даьгIенашка вIалла а ца хиннача тайпара чIоагIа лай дарз хьекхадар, Iалаьмате чIоагIа баьнна мух а болаш, йоккха ше-лал эттаяр, лай хьатташ тевхар. Диъ ди-бийса даьлар из дуIа ца соцаш. Цхьабакъда, нах боханзар. БIарга хIама ца гойта санна хье-кхача дарза юкъе гIолла Iулаш хьуладала аьттув болча моттигаш-ка лийхкар цар, доакъараш тIакха-хьа тракторий новкъосталца нась-къаш даьхар. Цхьа наькъа така чухаьрцача лоама чхаро дIади-къар, тIаккха из кхера экххийта бийзар. Хьайбаш лелaдераша, шоаш боабара кхерам боллашехь а, юхаувзар корзагIдаьнна хьий-за же Iулаш, ахка гIоргдолча моттигашта тIа ца кхоачийташ юхадеттар хьайбаш.

Цу унзарча деношка бIаьш болча наха шоаш къонахчал а денал а долаш хилар гучадувлий-тар.

ЛОАМАН ДАЬГIЕНАШКА ХИННАЧА IАЛАМА ХАТАРАШЦА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕЩ БЕЛГАЛБАЬННАЧА КОЛХОЗХОШТЕИ СОВХОЗИЙ БОЛХЛОШТЕИ СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Лоаман даьгIенашка Iалама хатар хиннача хана общественни хьайбаш кIалхардоахаш, шоаш юха а ца кхо-беш, къонахчала гIулакхаш дарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхе-хьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Абдулхамидов Мутуша — Грозненски района 1-ча Мая цIерагIча колхоза скотника.

Ануев Насрудина — Грозненски района «Ермоловский» совхоза скотника.

Ахмедов Мовладена — Грозненски района «Атагинский» совхоза скотника.

Бетиев Зайндена — Советски района Ленина цIерагIча колхоза скотника.

Джабраилов Изена — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза воккхагIча скотника.

Довлатукаев Iаьлийна — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза воккхагIча скотника.

Зубайраев Ягийна — Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза воккхагIча скотника.

Изнауров Элберда Альбека — Урус-Мартана района Мичурина цIерагIча совхоза керттерча ветеринарни лора.

Ильясов ШарIанена — Ведана района К. Маркса цIерагIча колхоза скотника.

Исханов Заьламхана — Шаьла района Куйбышева цIерагIча колхоза скотника.

Кудусов Батийна — Ведана района Орджоникидзе цIерагIча совхоза воккхагIча скотника.

Магомадов Чинайна — Наурски района «Терский» совхоза скотника.

Магомадов Жунида Чинайна — туризма областной совета боахама завеюущена.

Мазаев Айтурбена — Ножай-Юрта района Калинина цIерагIча колхоза скотника.

Муртазов Данал-Бика — Советски района «Новая жизнь» яхача колхоза скотника.

Пашаев Паший Берсийна — Ведана района Ленина цIерагIча колхоза ферма завелующена.

Сиротнин Петр Николаевича — тIема гIулакхерчоа.

Таштемиров Селима — Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза скотника.

Техмурзаев Баудена — Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза скотника.

Тюх Василий Карповича — Сунженски района XX партсъезда цIерагIча колхоза воккхагIча скотника.

Хелиев Сотойна — МалгIабика района «Алханчуртский» совхоза скотника.

Хамиев Абукара — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза скотника.

Хашаев Ахьмада — Наурски района «Терский» совхоза скотника.

Хачукаев Салаудина — Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза скотника.

Шахаев Шабита — Гудермесски района «Кавказ» яхача колхоза воккхагIча скотника.

Шовхалов Саламбика — Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза скотника.

Эльмурзаев Iарбена — Грозненски района «Старо-Юртовский» совхоза скотника.

Ярытханов Саит-Махьмада — Советски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза скотника.

Яхьяев Борзайна — Шаьла района «Автуринский» совхоза воккхагIча скотника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный,
1967 шера 24 июль.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 50 ШУ ДИЗАРА ХЕТАДАЬЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КАГИРХОЙ ВIАШАГIКХЕТАРЕ ДАКЪА ЛОАЦАРАШКА

Деза доттагIий!

Советски Союза Коммунистически партен советски халкъеи цIерагIа дIайха моаршал ду оаха Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетадаьча дунен халкъашта юкъерча кагирхой вIашагIкхетаре дакъа лоацарашка.

ЧIоагIа белгалдоалаш гIулакх да, шо, ерригача континентий къонача, тIехьено дахкийтараш, Ленинграде, Сийлахь - боккхача Октябра колыбеле гулдалар. Ленина цIи — революце символ, кердача дунен символ. Советий Мехка ах бIаь шера юбилей хулча ханна шо укхаза дахкар революционерий сийлахьча ноахалий, болхлой классеи къахьегача ахархойи, ленински Коммунистически парте кулгалца эксплуататорски строй дIаьккхача, Iаьдал шоай бе деллача, социализм чIоагIъяьча, коммунистически общество толаме хьалъеш доахкача тха мехка дерригача халкъий сий дара белгало санна лоархI советски наха.

СССР-е Октябрьски революци котъяккхари социализм хьалъяри духьа лоаттабаьча къовсаме дуккха духьаленаш кагъе, шоай яIан тIа дуккха халонаши эшамаши ла дийзар дуккхача къамех латтача тха Даьхен къахьегамхой, халкъий. Цкъа санна дуккхаза а дийзад тха революцена карагIдаьинараш герз бе а делла лораде. Экономика, Iилма, культура даькъе хьалхарча рубежашка латта низ бола социалистически паччахьалкхе хьаяр — из да советски наха карагIдаьнна шийна нийсса кхы цхьаькха доаца деналера гIулакх. Керда общество хьалъеча боккхача лоархIаме хила а хиннай, хIанз а я ленински комсомол, коммунизм хьалъеча дакъа лоацилга шоашта йола къонахчалеи революционни деналеи школа а хинна дIаэтта бола тха берригa кагирхой.

Шийи исторе дерригача шовзткъе итт шера Советски Мехко тешшаме кхоачашду шийи интернациональни декхар, оагIув оагIох а теха дола из дерригача дунен къахьегамхошцеи прогрессивни низашцеи, даим холу цунна дунен халкъашта юкъе доазол дехьарча шийи доттагIаша низ болаш ше хьаллоацаш хилар. Иштта интернационализм йолаш, вIаши новкъосташ деш, къовсамхоша хьаллоацаш хиларах латт социализма мехкийи дунен халкъашта юкъерча болхлой, къамий - кортамукъален, берригача антиимпериалистически боламеи вахара низаш а чIоагIал а духдувла кхоачалургбоацаш бола хьаст.

ХIанзарча замалахьа овлангара социальни проблемаш къоастаюлургьяц саго саг Iазапе лоаттавелга лардаш тIа общество эргаяккхар духьа, халкъий машари кхерамзлен бахьан долаш лоаттабеча къовсаме мара.

Кхоане оаш, къона доттагIий, юкъарча къовсамеи къахьегамеи дакъа лацарах тийша я дуккхача хьале. Шо хьинарерча политически гражданскии вахар чу долх низах тоаеннача башха - дикача къоналца кхоачалургдоацача хьинарца, эргалонаш еи кхоллеи ловш. ТIехьаленна шуга кхаьчай цхьаккха а хIамах па кхераш адамлеи краз бахьан долаш, машари прогресси бахьан долаш къовсам лоаттабаьрий дуккхача ноахалаша Iоаяь Iалаьмате йоккха опыт.

Общества производительни низаш дегIаккхувла, Iалама саго ду доал шерде, Iилмеи культуреи хьалхатетта, доазув доаца космоса аренаш караерзае езаш я къона тIехье. Цунца цхьана шоана ховш да, Iазапа, реакце, тIема низаш исторически аренера шоаш раьза а хинна дIадолхаш ца хилар. Тахан я тIехьатIайоагIача хана а дукха хIамаш де деза адамлеи хьаькъала низах алхха халкъий гIулакха пайда эцар духьа, материальнии духовнии рузкъаш уж хьаккхолларий доалахьа хилийтар духьа.

Империализм — из дорхеи кхерамеи аькха — прогресса новкъа гIолла дIахьалхашкахьа долхача халкъашта новкъарле яра цхьанна хIаманна а юха ца шоалаш доккхий зуламаш дергдолаш я. США-с Вьетнаме лоаттабеча бIехача тIемо, Iарбий мехкашта духьаларча Израила зуламерча агрессе, Греце хиннача фашистски переворото, колонизатораша Азе, Африка, Латински Америка мехкашка леладеча гIулакхаша — цу ерригача а дуккхача кхычча а факташа тешал ду империализма агрессивни гIулакхаш чIоагIлуш латташа массане юкъарча машареи кхерамзленнеи бола кхерам лакхбенна а хилара.

Пролетареш интернационализма машареи доттагIалеи гIулакха тешаме йола Советски Союз массаза а латтаргья агрессеи хьалкъий законий бокъонашта, шар паргIатоина, кхьчарех тийша хIама доацаш уж хилара тIаккхувдареи империалистически политикана духьаларна къовсама хьалхарча мугIарашка.

Дерригача мехкий къахьегамхошта а санна, машара хьалашка баха лов советски наха. Тха халкъа, цун кагирхой массови къахьегама энтузиазми айденна творчески хьинари социалистически Даьхе дIахо тоаярга, цун промышленность, юрта боахам, Iилма, культура дегIаккхувларга этта латт. Советски наха цу цхьан ханна чIоагIа терко еш ладувгI хIанзарча дунен халкъашта юкъерча чоалханерча хьалагара хьабоагIача кхы а дукхагIа чIоагIбеннача халкъа гIулакха болча кхерамга.

Империализма агрессивни гIоалараш чIоагIа тходенна хиларо тIагIорттадаь дIадех фийле лакхъелга, деррига революционни прогрессивни низаш кхотилурлга. Цунах латт империализмана духьала лоаттабеча къовсаме толам баргхиларах бола тешам. Дерригача мехкий къона тIехье юкъарча низашца хоадамболлаш духьал латта езаш я моллагIча тайпара гIийртта бIарчча цаI йола антиимпериалистически фронт вIашагIъяккхеи мелъеи гIертара.

Дунеи прогрессивни кагирхой ерригача отрядий деналера солидарность дIахо чIоагIъяра новкъостал долда шо вIашагIкхетаро!

ЧIоагIлуйла империализмана духьала, машара, къамаш кхычарех тийша хIама доацаш хилийтара, демократена, социализмана тIехьа лоаттабеча къовсамера къонача тIехьеи цхьоагIо!

Л. БРЕЖНЕВ,
КПСС ЦК
Генеральни секретарь.

Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель.

А. КОСЫГИН,
СССР Министрий Совета Председатель.

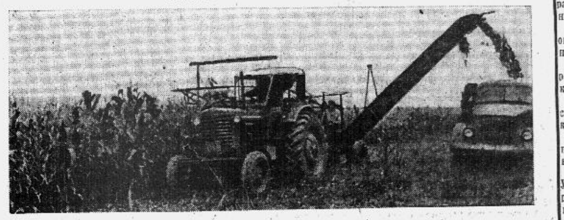

Хьалхxе дIаболабеннабар Грозненски района «Горячеисточненский» яхача совхоза кхаш леладераш хьайбашта доанъар Iалашде. ХIанз силоса лаьрхIа дIайийна хьажкIа хьокхаш ба боахама механизатораш. ДIадахача шера Iалашдаьчул дукха а дукхагIа Iалашде лаьрхIад кхаш леладераша доанъар укх юбилейни шера.

СУРТА ТIА: тракториста Тулаев Абой агрегат силоса лаьрхIа хьажкIаш хьокхача. Шоай сменни норма, хIара денна тIехкхоачашъю цо.

В. Юнцевича сурт.

СОВЕТСКИ IАЬДАЛА 50 ШУ

ХIАМАШ ТЕГАРИЙ ТОЛАМАШ

«Индпошив» фабрика коллективо шерра социалистически яхь йоаржаьй Октябра юбилейна сийленца накъабахара. ХIамаш тегарий вIаштIехьдоал паччахьалкхен заданеш массаза тIехкхоачашъе. Дика лел шоайла яхье яьнача №№ 2, 5, 6 йолча модай ательей гIулакхаш. ХIанзлехьа ворхI бетта план кхоачашъяьй цар. Укх бетта 25 июль тIакхоачаш цу ательей болхлоша ворхI эзар сома маьха йола продукци ара а хийца бархIагIча бетта чотах дIаболабаьб шоай болх. Цул совгIа дикка лохдаьд продукцега дIадодар, лакхъеннай къахьегама овсарле. «Индпошив» фабрике дикагIчарех лоархIаш я ворхI бетта план 116,3 процент кхоачашъяь № 5 йола ателье коллектив. Яхье хьалха латташ я из. Цул дукха тIехьайисац планал совгIа ши эзар сома маьха продукци арахийца № 2 йола Момлик керте латта модай ателье. БархIагIча бетта чотах къахьегаш я А. В. Юдинас кулгалдеш йолча № 6 йолча ателье коллектив а.

Укх дисача массехк дийнахьа фабрика массайолча цехий коллективаша ворхI бетта план тIехкхоачашъергья.

Р. АУШЕВ.

СУХАЛБЕ ЯЛАТ ЧУЭЦАРА

Паччахьалкхенга ялат дохкара юбилейни шера план кхоачашъяьй вай республика боахамаша. Ялат чуэцара балхаш йистедала доахк Грозненски, Гудермесски, Надтеречни, Шелковской, Наурски районашка. Из боккха толам ба.

Бакъда, республика цхьайолча районашка чIоагIа ледара лел из болх. Масала, Наьсарен районе 20 процент мара ялат хьекхадац. Иштта, во лел из болх Ножай - Юрта, Советски, Сунженски кхыйолча районашка а. Цу районий боахамаша хIанз а кхоачашъяьяц паччахьалкхенга ялат дохкара план.

Цхьайолча районий боахамашка из болх во лелара керттера бахьан да механизаторий къахьегам леттIа вIаштIехь ца баккхар, болх бе торо йолча деноех бизза пайда ца эцар.

Республика кхашка хьакханза а, хьекха касарах уллаш а эзараш гектараш тIа ялат да. Юртбоахама хIара болхлочун декхар да деррига а ялат лоацпача хапеи цхьаккха а грамм ца йойташи чуэцар.

Белгалде деза цхьаькха, цхьаболча боахамий кулгалхоша, специалисташа ялат чуэцара балхаш комплексно дара боагIача тайпара гергкам тIа ца бохийталга. Из бахьан долаш шозлагIа юв культураш дIаера балхаш во лел цу боахамашка, иштта во да гурахьа ювча культурашта лаьтта аьха кийчдара гIулакхаш а.

25 ИЮЛЬ ТIАКХОАЧАШ РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ЯЛАТ ЧУЭЦАРАХ ЙОЛА СВОДКА

(хьажкIан дутеи доацаш)

Районаш	Хьакха ялат проценташца	аьрда ялат проценташца
Ачхой-Мартана	56	88
Ведана	48	100
Грозненски	84	90
Гудермесски	92	92
МалгIабика	61	85
Надтеречни	86	97
Наьсарен	20	60
Наурски	96	94
Ножай-Юрта	40	100
Советски	46	100
Сунженски	45	80
Урус-Мартана	65	96
Шаьла	56	93
Шелковской	93	93
г. Грозный	75	100
Ерригача республике гIолла	71	91

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ДОБРОВОЛЬНИ ХАЛКЪА ДРУЖИНА ЧЛЕНАШТА, № 4 ЙОЛЧА ГРОЗНЕНСКИ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ УЧИЛИЩА ДЕШАРХОШТА «ЗА ОТЛИЧНУЮ СЛУЖБУ» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Кхераме зуламхой лувцача хача майрали денали гойтарах СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «За отличную службу по охране общественного порядка» яха медаль лойла комсомольцашта:

1. **Бытдаев** Нюр-Махьмада.
2. **Федорович** Михаила.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **М. ЯСНОВ.**

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1967 шера 24 июль.

КПСС ОБКОМЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

1967 шера хьалхарча ах шера хьайбай продукташ яхареи кийчъяреи алсамдаккхара йолча республика районий социалистически яхьа итогашка а хьежа, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома бюроси республика Министрий Советои 1967 шера 25 июле сацам баьб.

1967 шера хьалхарча ах шера хьайбай продукташ яхареи кийчъяреи алсамдаккхара йолча социалистически яхьа юкъе котъяьннар Сунженски район (КПСС райкома секретарь Варлашкин В. В., райисполкома председатель Плиев С. Х., районни юрта боахама производственни управлене начальник Бачманов И. Н.) лархIа а КПСС обкомеи Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советеи карара кара гела ЦIе Байракх цунга яла а.

Сунженски района боахамашка 1967 шера хьалхарча ах шера дIадахача шераца нийсбича хьайбай продуктай деррига тайпаш дахареи кийчдареи боарам дегIабенаб, хьайбай коа тIарча оалхазарийи продуктивность лакхъеннай.

Районо кхоачашъяьй паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара планаш. Дулх кийчдара ах шера план кхоачашъяьй 114 процент, шура — 102 процент, фуаш — 114 процент, тха — 190 процент.

Хьайбай продукташ яхареи кийчъяреи алсамдаккхара хьакъехьа Наурски района боахамаша баь дика болх белгалбаьккхаб.

ЭГГАРА ХЬАЛХАРЧАЦА

Сийлахь - боккхача Октябра ах бIаь шера юбилея сийна тIанийца социалистически декхараш тIагIертта кхоачашду тохкама кIоарга бурув деттача № 1 йолча Малгобекски контора мехкдаьтта тохкараша. Из коллектив «Грознефта» объединене алхха ше цаI мара яц ах шера программа массадолча технико-экономически хьокхамашта толаме кхоачашъяь а дIахо тIехдика къахьегаш а.

Тирка дукъа тIа бурув деттараша 24 июле котало яьккхай — лоаман тIоанех бурув тохара ворхI бетта программа ханал хьалха кхоачашъяьй республикерча бурувдеттараштa юкъе эггара хьалха. Ер шу хьадоладелча денз 11750 метр бурув техад. Хьалхара цхьа бIаь метр августа чотах техад. Шинна а гIулакха бурув тохара сухал юкъера лаьрхIача бетта цхьан станока 263 метр я, планахчул дуккха а дукхагIа хул из. Къахьегама овсарле 11,1 процент лакхъеннай, хIаьта бурув тохара балхашка дIабода мах лохбар бахьан долаш ах шера 214 сом ахча кходаьд. Пайда 154 эзар сом хилар.

Бурув деттача цхьоалагIча контора болхлойи специалисташи кердача низаца социалистически яхь йоаржаеш ба Советски паччахьалкхен 50 шу дизара сийна шера план ханал хьалха кхоачашъяра, КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС памятни байракх — къахьегама сийлен символ яккхар духьа.

КЕМЕРОВСКИ ОБЛАСТЬ. Ерригсоюзни комсомольски ударни гIишлон — Запсибера шоллагIа доменни пишк болх бе йолаеннай. Из болх бе йолаяларца Западно-Сибирски металлургически заводо лургда цун воккхагIволча веший — Кузнецки комбината кхаь доменни пишко лур миссел чон.

ГIишлошъераша из къахьегама совгIат хетадаьд Советски Iаьдала 50 шу дизара.

Запсиба шоллагIа пишк — Сибире йоккхагIчарех я. «Юбилейни» аьнна цIи йоаккхаргья цунах.

СУРТА ТIА: шоллагIа доменни пишк гIишло хьалъяь йоалача тIехьарча этапе.

А. Кузярина сурт.
ТАСС фотохроника.

РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ КЪАХЬЕГАМА КОТАЛОНАШ

1967 ШЕРА ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА РОССИЙСКИ ФЕДЕРАЦЕ ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIААХАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГЕХ БОЛА РСФСР ЦСУ ХОАМ

Юбилейни 1967 шера хьалхарча ах шера, йоах РСФСР ЦСУ хоама тIа, Российски Федерапе къахьегамхоша, Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, дIахо толамаш даьхад халкъа боахам дегIаккхувлача, халкъа хьал-торо лакхъечеи культурни боарам айбечеи.

Производства берригача боарамаи продукце дукхагIдола лоархIамегIара тайпаш арахецараи йола ах шера план ханал хьалха кхоачашъяьй РСФСР промышленносто. ДIадахача шера хьалхарча ах шераца нийсбича производства боарам 10 процент совгIа лакхбеннаб.

Республика къаьст-къаьстача доакъошка продукци дукхагIа яьккхай: электроэнергии теплоэнергии — 9 процент; йоагача хIаман промышленносте — 6 процент; Iаьржачеи сийрда бесаш долчеи металлурге — 9 процент; химически промышленносте — 12 процент; машиностроенеи металлообработкеи — 12 процент; хьун хьу чакхйоахача, целлюлозно-каьхата промышленносте — 8 процент; гIишлой материалий промышленносте — 9 процент; яйгача промышленносте — 11 процент; кхачан промышленносте — 10 процент. Промышленни продукце берригача боарама юкъе — культурно-бытовойи боахамеи гIулакхашта эша предметаш 14 процент дукхагIа хьадаьд.

Промышленни продукци хьаяра ах шера план тIехкхоачашъяьй РСФСР ерригача министерствашa а хIаьта иштта ерригача автономни республикай, крайй, областий промышленносто а.

Хьалхара ах шу чакхдоаллаш планированеи экономически стимулированеи кердача система тIа яьннай республике арахецача ерригача продукцех дукха совгIа-эшашагIа доацаш кхоалагIа дакъа арахецаш йола 2,1 эзар гаргга предприяти. Кердача хьалашка болх беш йолча предприятеша тIехкхоачашъяьй продукцена реализаци яреи пайда бареи планаш. 1966 шера хьалхарча ах шераца нийсбича продукцена реализаци яра боарам 12 процент лакхбеннаб, къахьегама овсарле — 8 процент, пайда — 23 процент.

ДIадахача ах шера халкъа боахама деррига доакъошка керда техника юкъехихьай, производствана дIахо механизации автоматизации яра, технологически процессаш эргайоахаш тоалра балхаш даьд. Машиний, приборий, оборудоване, материалий 150 совгIа керда тайпа серийно арахецилга вIаштIехьдаьккхад.

ТIехкхоачашъяьй къахьегама овсарле лакхъяра план. ДIадахача шера хьалхарча ах шераца нийсйича республика промышленносте къахьегама овсарле 7 процент лакхъеннай.

Кхоачашъяьй промышленни продукци хьаярга дIабода мах лохбара задани. ДIадахача шера хьалхарча ах шераца нийсбича республика промышленноста пайда 20 процент лакхбеннаб.

Республика колхозашеи совхозашеи, йоах дIахо хоама тIа, планах лаьрхIачул дукхагIа дIадийнад укх шера бIаьстан юхье дув кIа, дуга, генараш, лен-долгунец, баьцадаараш, дуккхача шерашка тIаювла баьцаш. Дукха лаьтташ къоастадаьд дуккхача шерий баьцаш дIае а цIенача парашта а. БIаьстан юхье юв культураш дIаера план тIехкхоачашъяьй.

Толамаш даьхад хьайбай боахам дегIаккхувлача. 1966 шера хьалхарча ах шераца нийсйича хьайбай продукци колхозашкеи совхозашкеи дукхагIа яьккхай: дулх — 24 процент, шура — 10 процент, фуаш — 14 процент. Паччахьалкхено дукхагIа ийцай хьайбай продукташ. Доахан, шура, фуаш эцара план тIехкхоачашъяьй.

ЧIоагIлуш хьеной колхозийи совхозийи материально-технически база. Дуккха керда техника кхаьчай юрта боахамга, минеральни удобренеи 6,3 миллион тонн — дIадахача шера хьалхарча шерарчул 16 процент дукхагIа.

Тоъал доккхийча боарамашка хьалдаьд республике капитальни гIирсаш. Централизованни капитальни вложенеи чотах хьалъяьй берригa а дIалаьрхIача 5,6 миллиард сома маьха керттера фондаш. РСФСР халкъа боахамга дIаяхийта паччахьалкхен централизованни капитальни вложенеш 10,8 миллиард сом хилар — 1966 шера цу хана дIаяхийта хиннарел 7 процент дукхагIа.

РСФСР халкъа боахаме болх беш бола болхлойи гIулакхера нахи юкъера лаьрхIача ах шера 49,7 миллион сагага дIа а кхаьча, дIадахача шера цу ханаца нийсбича 1 миллиони 600 эзари саг дукхагIа хиннаб. Укх шера хьалхарча ах шера пхе дийнахьа болх беча кIирага боахаш хиннаб болхлойи гIулакхера нахи.

ТIехкхоачашъяьй розничи товарооборота план. Планал совгIа бахача нахага дехкад 618 миллион сома маьха товараш. Бахача нахага къаьстта дукхагIа дехкад дулхи дулха продукташи, шура а шурий продукташ а, сом, трикотажни хIамаш, телата кога гIирс, холодильникаш, легковой автомобилаш, кхычараш санна тола лоархIамера продовольственни промышленни товараш. Товарооборот дика лакхъенналe а, белгалдоаккх хоама тIа, цхьайолча городашкеи районашкеи тоъаш хиннадац тийгача хIамай къаьст-къаьста тайпаш, кога гIирс, культурно-бытовой гIулакхашта эша товараш.

Доккхийча боарамашка хьалдаьд чуIеча цIенойи культурно-бытовойи гIирсаш. Паччахьалкхен а хIаьта иштта жилищно-строительни кооперацe а чотах хьал а даь наха чуховша дIаденнад ерригаш а лаьрхIача 13 миллион квадратни метр совгIа чуIе моттиг йола цIеной е 300 эзар совгIа дика кийчъяь квартираш. Цул совгIа, бахача наха шоашта хьалдаьд чуIе цIеной шоаш кхоаьча ахчахи паччахьалкхен кредита новкъосталпеи.

Бахача наха гIулакх дара боарам 1966 шера хьалхарча ах шераца нийсбича 16 процент лакхбеннаб. ДIахо дегIаихай халкъа образовании культуреи. Тоаденнад бахача наха ду медицински гIулакх. РСФСР-е баха пах 1967 шера 1-ча июле 127,6 миллион саг вар.

(ТАСС).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОЛХОЗА КОММУНИСТАШ

Керттерча даькъе шурий-ялата боахам лоархIача тха колхоза партийни организаце, правлене шоай беррига низи торсмаши тIайохийт керттера а керттера доала а колхоза доакъош дIахо дегIаккхувлара, юртбоахама продукце деррига тайпаш дукхагIа дахара партеи правительствай хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара.

Юбилейни шу хьадоладеннача юххье деиз партийни организаце организационни массовии мероприятеш чакхъяьхар, коммунисташеи партакомои хьалхарча ах шера тIагIеотта къахьегар бахьан долаш укх тайпара производственни толамаш да тха колхоза.

1966 шера баьча балха итогех РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи царара кара тела Ше байракх еннай тха боахама. 1967 шера духх даккхара план хелал хьалха 108,8 процент кхоачашъяьй. Паччахьалкхенга шура йоахкара ах шера план 111 процент кхоачашъяьй, фуаш дохкара — 113 процент, тха дохкара — 120 процент (шера план).

Паччахьалкхеи заказ кхы эсалагIа кхоачашдеш яц тха колхоз ялат дохкара а. Паччахьалкхенга планах 450 тонн мукх бохка безача бехкар 470 тонн ба. ХIанз, сихдаь чуэцаш латт кIа. Вешта укх тIеххьарча денош каст-каста делхача догIаша чIоагIа новкъарле ю ялаташ чуэпаран уж паччахьалкхенга дохкаран. Цхьабакъда, екхан эттача хIара сахьатах пайда а эцаш, заготпункте эзар тонн гаргга ялат дIачуденнад колхозо. 55600 центнер ялат паччахьалкхенга дохка аьнна тIачийца декхараш, шеко йоацаш, шоай хан-нахьа кхоачашдергда. Дика лоархIаю колхоз паччахьалкхенга соми баьцадараши дохкара планах а.

Уж а кхыдола а толамаш доахилта вIаштIехьдоахараш нах ба — тха хьалха латтараш — коммунисташи парте боацараши. Уж даха аьттув боал бригадашта, фермашта, звеньяшта юкъе яьржача яхьа низаца.

Партийни организаце чIоагIа уйла тIайохийт социалистически яхьа деча кулгала. Бригадашкеи фермашкеи хан-ханнахьа итогаш ю коллективаша баьча балха. Социалистически яхь шерра яьржай ялаташ чуэцача. ХIара нхи ди массаза доал ю укхаза балха итогаш. ХIанзлехьа гучабаьннаб ялаташ чуэцача хьалха латтараш. Царех ба коммунист Илья Васильевич Рудаков, Иван Петрович Демонов, Петр Иванович Поленников, Яков Васильевич Холаков, Петр Михайлович Лозовой.

Социалистически яхьа итогаш шерра дIайовзийт, хьалха латтача коллективаштеи къаьст-къаьстача болхлоштеи карара кара тела Ше байракхаши вымпелаши хьежаю, ахчан премеш тел. Масала, хьалхарча ах шера фуаш гулдара план тIехкхоачашъярах колхоза парткомои правленеи Ше байракх а 100 сом ахчан преми а еннай коммунист Татьяна Прокофьевна Маковкина керте латтача ферма коллективана. Сийлен байракха кIал дIаязъяьй из. Сийлен байракха кIал дIаязбаьб хьалха латта комбайнераш нн. Рудаков, Демонов, Поленников, кхыбараш.

Колхозера беррига партийни политмассовии болх чакхбоах коммунистийи комсомольцийи шеррача актива новкъостализ. Парткоме я лакхера образовали йолча итт сагах латта политинформаторий группа.

Иштта пропагандистски группа а коммунистехи комсомольнехи 15 саг юкъе воагIа. ХIанз КПСС ЦК июньски Пленума сопамашта шерра пропаганда еш ба пропагандисташ. Болх дика бу пропагандисташ нн. М. Чумплова, Е. Корюка, С. Мельникова, кхычар. Пропагандисташца хан-ханнахьа семинараш ю.

Хан-хелнахьа ю юххьанцарча партийни организацей собранеш массаза а парте боацача колхозхой шерра актив юкъе а оаш. Цар тIанйна решенеш йизза чакхйоах. Юкъерча собраней балхий керттера дешаш да коллективай производственни вахар, парте мугIарашка дIачуэцара дешаш, кхыдараш.

Колхоза партномо чIоагIа уйла ю гойтара агитаце. Балхий хаиаш хьатIаоттарга хьежжа деча тIахьехамий лозунгаш да. ХIара дейна газеташи журналаши кхухь еррига фермашкеи бригадашкеи. Массе метте телевизораш я.

Тха колхозе производственни толамашта новкъостал ду производственни прогципах хан-ханнахьа еча механизаторий, хьайбаш лeладерий баьналаараш леладерий производственни совещанеша.

Колхозхоштеи Троицки станице бахача нахаи юкъе бу массови болх тайп-тайпара формаш йолаш ба. Цу тайпарча форчаех — колхозни къахьегама ветераний сий дар. парна «Сийлахьа колхозхо» яха цIерантелар, «Укхаза вах сийлахьа колхозхо», «Къахьегама ветеран фунехкдаь хьанехк» аьнна тIаяздаь мемориальни доскаш пар цIеношта тIетеIадар а къахьегама ветеранашта ахчан совгIат далар а.

Ер шу хьадоладеннача юххье деиз колхозни культура ЦIагIа къонача колхозхой, станцерча болхлойи гIулакхерча наьхеи саг йоалаяр-яхар деддеш да тхо. Цу тайпара саг йоалаяр-яхар ворхIазза хиннад тха. Из чIоагIа дездеши сакъердамеи чакхдоал, лекхаш колхоза духовой оркестр а йолаш. Цигга дIаиздy керда даь бераш а. Цу мероприятеша тоъал аьттув боаккх дын хари уйлашцеи дынцеи лоаттабеча къовсаме.

Культура ЦIагIа я иллеш оалаши хьалхараш деши йола казакий йоккха хор; хораца дакъа лоацарша ю выступленеш чIоагIа могаяьй Троицки станице бахача наха могаяьца Iеш, районини республикански смотрашка а.

Дийъ эзар совгIача книжках латта фонд а йолаш ший библиотека я колхоза. Книжкай фонд совъювл республиканск коллекторагареи книжкай тикашкареи ийлеча кердача книжкашца. Колхоза библиотека еррига бригадашкеи фермашкеи дIа-юха дела библиотечкаш я.

ЧIоагIа уйла тIайохийт гаьнна фермашка болх беш болча колхозхошта эша хьалаш вIаштIехьдахара. Къаьст-къаьстача фермашка, бригадашка, кхашкарча станашка наха чуIе цIенош да — общежитеши дезал болча хьайбаш леладерашта квартираши.

Колхозе я 140 менги латта берий беш, болх беш я станицерча колхозхой, болхлой. гIулакхерча наьха берашта лаьрхIа хьалъяь ихьчи сменах 110 бер дIачуэцалуш йола В. Комарова космонавта турпала-цIерагIа йола ахкапара пионерски лагерь.

Колхоза парткомо чIоагIа уйла тIайохийт школо производствана, колхозаца бувзам лоаттабара деша. Колхоза чотах станице хьалъяьй шозза вIаштIаръяь бархIшерара школа. Колхозо дечох доккха гIулакх лоархIаш ба хьехархой а дешархой а. ХIара ахканна, каникулаш йолча хена, дешархоша шоай бригадаш вIашагIа а ехкаш, хьувкъам кхебеча тайп-тайпарча балхаш тIа повкъостал ду. ХIанз бIаьш бераш да колхозе болх беш.

Тха балха тIа долла хIама вIаштIехьа да аьлча а дац бакъ, тха а хул кагий а доккхий а кхоачамбоацараш. Парткомои коммунисташеи шоашта тIера бехктокхам кхета а беш, шоай деррига низаш тIадохийт кхоачамбоацараш дIадахаран тха боахам дIахо а даим дегIаккхувларан, производстве санна, иштта партийно - политически общественно-массовии балхаш тIа керд-керда толамаш дахара, парте съездийи КПСС ЦК Пленумийи решенеш кхоачашъяра лоаттабеча къовсама.

Г. КИМ,
Сунженски района XIX-ча партсъезда цIерагIча колхоза парткома секретарь.

1924 шера Милане араяьлар Итальянски коммунистически парте органа «Унита» яхача газета хьалхара номер.

Цу шовзткъа совгIача шера газето наха йовзийтай Италерча а доазол арахьарча а событех бокъонца йола информацеш, къахьегамхой вIаштIехьбоах, царна лостам тел, новкъостал ду нах боацабераштa духьала шоай бокъонаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме.

«Унита» кепадет Римеи Миланеи еррига тираж 350 эзар экземпляр а йолаш. 1926 шера денз 1944 шерага кхаччалцарча фашизма шерашка, подполье йоккхий халонаш хиннаяле а, газет арадуваш дар. Цо патриоташ оарцагIбоахар реакцена духьала къовсам лоаттабара.

Итальянски къахьегамхоша деша а деш дIа а доаржаду шоай газет, цунна эша материалаш Iалашъю, из арахецара ахча гулду. Цар лархIа бокъо а йолаш лоархI цунах шоай къовсама байракх.

Сурта тIа: «Унита» керттера редактор Маурицио Ферарра (аьрдехьарвар) ший заместителашца Александр Курцецеи Мекеля Мелиллоцеи (аьттехьарвар) шоай балха дешаш дувцаш ва.

Дт. Вайярелло сурт.
ТАСС фотохроника.

Тха районе 5 юртийи 1 станичнии Советаш я. Укх шера март бетта хоржамаш хулача хана МалгIабика районе веррита а депутаталла хержар 345 саг ва.

ХАЛКЪО ХЕРЖАРАШ БОЛХ БЕШ БА

Депутаташ къахьегаш ба массадолча халкъа боахама доакъошка. доккха дакъа лоац цар района общественни вахаре, оарцагIбоах къахьегамхой юбилейни декхараш кхоачашдара, дIабовзийт нахага партеи правительствай исторически лоархIам болча решеней чулоацам.

Шоай болх кхы а дикагIа тоабара, харжархой наказаш дикагIа кхоачашдара хIанз депутатий советаш вIашагIъехкай. Цига цар дуви хьалхашка латта декхараш вахарца дикагIа мишта дувзаргда, малагIа наькъаш лехача бакъахьа да бахача наьха хьашташ гIулакхаца кхоачашдара. Баьча балхо хьахьувкх из фонна дика беркат даргдолаш йолга, цох пайда боалилга.

Царех цхьа совет вIашагIъеллай Кердача городе. Цунна кулгалде хержав балха опыт а хьинар а дола депутат Арьков Николай Иванович. Цу совета членаш хIанзлехьа шолла гулбеннаб шоай совещане. Дийшад бахача наьха лоткъамех лаьца дола тош. Цар шоай лоткъамаш тIа, хоамаш тIа дувнар, автобусаш во лел, коммунальникаша лерттIа кхоачашдац квартирашка бахача наьха хьашташ, эшаш йола мастерскеш яц городе, яхаш. Депутаташта атта дацар цу хаттарашта шоаш цхьаь жопаш тела, цар дIадехар кхоачашде. Леткъача нахага, шун участке оаш хержа депутат ва, из волча гIо аьлча а хIама хургдоацаш дар. Цудухьа коллективни решели, вывод яр духьа вIашагIкхийттабар депутаташ.

Цул тIехьагIа уж хилар нах чулIеча цIеной - коммунальни конторе, коммунальни боахаме, автобоахаме. Цига царна гучадаьлар, тайп-тайпара бахьанаш а увттадеш, бахача наьха хьашташ кхоачаш ца дара дукхагIа долча даькъе кулгалхой шоаш бехке хилар. Къаьстта во дар гIулакхаш автобоахаме.

Совето исполкоме дувца оттадир цун дош. Автобоахама кулгалхой бехктокхаме эзар, гучадаьхар автобусаш дикагIа лелийтара, пассажирий хьашташ кхоачашдара наькъаш. ХIанз Кердача городе хьайийллай дика автостанци, дикагIа хургйолча тайпара вIаштIехьъяьхай автобуси маршруташ. Кхоачамбоацараш-м хIанз а да автобоахаме, хIаьта а депутаташа даь дика гIулакх а дицдалийта йиш яц.

Дукха моттигаш я хьалхагIа вIалла вIаштIехьъяргйоаца проблемаш дийрхIа кхоачамбоацараш цу совето дIадаьха. Харжархоша дукхача хана деиз городской парке берашта салаIа, ловза площадка е яхаш дехар дора. Цу гIулакха а оарцагIъяьлар депутатий совет. ХIанз паркера хьахоз заггIе делача, ловзача берий оазаш. Укхаза царна да бурчолгаш, тIахувша «говраш», «аэропланаш», Iохувша беседкаш, дувча Iам.

ТIехь-тIехьа дегIаухаш, хоалуш йоагIа Керда МалгIабик. Укх шера март бетта хьалъяь яьлар укхаза 964 моттиг йола дукхаза вIаштIаръяь школа, хьайийллай йоккха аптека. Хьалъеш латт 600 моттига лаьрхIа культура Дворец, шера 120 эзар сома бахача наьха хьашташ кхоачашдерглола быткомбинат, хьайиллай дукха тайп-тайпара мастерскеш. Кастта хьалъяь а яьнна, болх бе йолалургья мехка йоккхагIчарех йола маьк ю завод. Лоацна аьлча, укх пятилетке йовзаргйоацаш хувцалургья тха къона город.

Из хьалъеча, бахача наьха культура, сакхетам, вахар хозагIа, дизагIа хилийтара къахьегача дакъа лоацаш ба городера депутаташ а.

Халкъо шоашта хьалхашка оттадаь декхар деваш, из кхоачашдара оарцагIбоалаш ба юрташкара депутаташ а. Къаьстта хьоахае лов Вознесенскера станичнии Совет. Цун председатель ва дукххача хана деиз наьха тешал тIехьа дола депутат Комиссаров. Ше пенсе воллашехь а из бехктокхаме болх тIа а ийца, лерттIа дIачакхбоахаш ва из хIанз. Укхазарча «Кавказ» яхача колхоза производство, экономика лакхъялара, къахьегама дисциплина дикагIа хилийтара доккха новкъостал лоаттаду депутаташа.

КАСТ-КАСТА исполкома сессешка шоай балхах лаьца отчеташ ю колхоза кулгалхоша. Дукха ха йоацаш сессе дийнар колхоза учетчикаша колхозхой къахьегам лархIара юкъе деш дола гIалаташ. Из гIулакх техкараш а гIалаташ гучадаьхараш а ба депутаташ Львова. Козловская.

Хан-ханнахьа юрта Совета сессешка колхоза планаш кхоачаш мишта ю, къахьегам мишта вIаштIехьбоаккх, фу эш колхозхоша болх кхы а дикагIа тоабара яхача темаех лаьца информацеш ю юртбоахама комиссе председатела депутата Коздитинас.

Дукха ха йоацаш бахача нахагара юртбоахама продукташ ийелга мела лелар станице. Цун бахьанаш тахка а техка, депутаташа колхозхошта юкъе кхетама болх бергболаш, цу гIулакха бехктокхаме йола организацеш оарцагIйоахаргйоаш решенеш йир исполкомо. Из кхоачаш мишта ю хьежа къаьстта тIахьожама комисси а хержар. ХIара депутат ши-ший участке бахача нахаца болх бе волавелар. дIадовзийтар шоай совъяьнна продукташ паччахьалкхенга йохкар царна а паччахьалкхенна а пайдане хилар. цох хетта цIаькха а беседаш йир юбилейни декхарех лаьца. Цу гIулакхо новкъостал дир. Бахача нахагара продукташ ийра ах шера планаш тIехкхоачашъяьй Совето.

Горисполкома а юртсоветий а балха юкъе кхоачамбоацараш дац ала йиш яц. Царех цаI да къахьегамхой. къаьстта а кагирхой коммунистически кхетампа кхебара болх районе хIанз а эсала лелилга. Бакъда, цу гIулакха вIалла деш хIама дац аьлча а харц хургда. Уж дешаш каст-каста дувц горисполкоме, юртий Советий сессешка, района актива собранешка, партийни собранешка. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша укх тIеххьарча хана дукхагIа теркам тIаухийт цу гIулакха. Кагирхой коммунистически оамалаш хургйолаш кхетабара дика опыт Iоаяьй «Малгобекнефта» НПУ цхьоалагIча промысла комсомольски организапе (секретарь — нов. Ахильгов), шоллагIча кеитоерча кагирхой № 849 йолча буровой бригаде (мастер — нов. Галаев, комсомольски организаце секретарь — нов. Зангиев).

Белгалдаккха деза цхьаькха а. Ховш да къахьегам — нах эггара дикагIа кхетампа кхебер болга. Цудухьа промыслаша, буровой конторaша, кхыча организацеша, предприятеша дукхагIа балха дIанйбу кагирхой, цар хьашташ кхоачашду, революционни а къахьегама а традицешца уж кхетабе гIерт.

ХIаьта а, вай лакхехьа дийццача тайпара, боагIача тайпара дика лелаш районе къахьегамхой коммунистически кхетам балара болх, цунна юкъе кIезига дакъа лувц юртий Советашa, цар исполкомаша, депутаташа. Из кхоачамбоацар дIадаккха хьожаш я горисполком.

Тешнаме ала мегаргда МалгIабикерча къахьегамхоша ер юбилейни шу доккхийча толамашца чакхдоаккхаргда, аьнна. Хьалхарча ах шерара шоай планаш а тIанйна социалистически декхараш а дукха тIехкхоачашдаьд мехкIаьтта доахарашa, дика пайда ийбу шоай лаьттаех юрташкарча къахьегамхоша. Паччахьалкхерга ялат дIадалара тIанйна социалистически декхараш дукха а тIехкхоачашдергда хIара боахамо. Укх деношка сихбенна ка бола ялат чуэпаш, из хиннача лаьтташка хьажкIаш дIаювш, паччахьалкхенна ялат дIалуш ба лаьтта леладераш. Цу боккхача къовсаме шоашкара доагIа дакъа лувц халкъо хержараша а.

С. ГОСТИМИРОВ,
МалгIабика горисполкома председатель.

ТАДЖИКСКИ ССР. 5600 тонн комсий гулъе аьнна декхар тIаийцад «Курган-Тюбе» яхача совхоза комсаш лелаераша.

Хьалха ихачараш чуэца йолаяьй. Ший тайпара комсий конвейер хьайийллай «чилляги» яхача сорто, цунна тIеххьа заготовительни пункташка гIоргья: «хусайни», «саперави», «нишмиш», «тайфи розови», «тагоби», ихыяраш.

СУРТА ТIА: эггара дукхагIа комсаш гулъю У. Алимахмадова. Цо хIара денна 200 — 250 килограмм комсий чуэц.

В. Стеченцева сурт.
ТАСС фотохроника.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦА

Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна тIаийца социалистически декхараш толаме кхоачашдеш хьайоагIа Грозненски химически комбината коллектив.

Валови продукци арахецара ах шера план хапал хьалха — 23 июне кхоачашъяьй. Къахьегама овсарле планах лаьрхIачул 3 процент лакхъяьй. ДIаухийта бедали энергии кIезигъяра чотах 60 эзар сом ахча кходе аьнна декхар тIаийцадар комбината коллективо. ХIанзле бокъонца кходаьр 390 эзар сом совгIа да.

1966 шерара тха предприяте технико-экономически хьокхамаш дикагIа да ужжамо йолча Куйбышеверча, Уферча, Саратоверча предприятейчул. Грозненски химически комбината керттера продукци-феноли синтетически этилови спирти — цу предприятешкарчул 25—30 процент дарегIа арахийнай. Кхы кIезигьюлургйоацача дIаккхьчай аьнна хеталора дIаухийташ йола бедал. энерги, материалаш, кхыйола хIамаш. Цхьабакъда, дIаяхача хана дIаахийтараштa бокъонца анализ яьчул а цехийи службайи коллективашта хьалхашка хоадамболлаш дола декхараш оттадаьчул а тIехьагIа результаташ во хилнзар. Фенола хIара тонна тIара 4 сом кходаьл, спирта тIара — 2 сом совгIа, полиэтилена тIара — 18 сом гаргга. Кхояьй бензина 600 совгIа тонн, газови бедала 6000 тонн, электроэнерге 8 миллиен киловатт-сахьат совгIа.

Социалистически декхараш толаме кхоачашдара новкъостал ду парте Грозненски горкомо кхайкадаьча хIамай кхом баран хьурмат даран хьажаро а. Цунца дувзаденна дукха ха йоацаш комбината партийни комитето лалийгIар фенолеи ацетонеи производствай кулгалхошка. Феноли ацетони даккхарга дIабода мах соахкарчул 5 процент хIана баьбац аьнна лохбаьб укх шера, хIаьта синтетически дубитель яккхарга болар — 7 процент. ДIаухийта керттера бедал — бензин — 3 процент — лохъяьй, хлористи алюмини — 29 процент. Из да технически мероприятеш юкъекхахьарах хьахиннар. Укх тIеххьарча хана производстве кийчъяьй бедал, энерги кхояра, къахьегама овсарле лакхъяра, отходех пайда эцара тIерзаль 59 йоккха мероприяти. Белггала аьлча, вIаштIехьдаьккхад тIехьагIа кхы а чакхбоаккхаргболаш фенольни кIув дIаккхухьийтилга (хьалхагIа дIаккхувеcaш бар из). ВIашагIа а елла, тохкам баьб Iоухача мистачеи щелочнии коачалашта переработка а еш щелочь хьакъестаергйолча схемана, хIаьта из бахьан долаш шера 75 тонн щелочь кхою.

Укх шера комбинате еррига а чакхъяьхараш 100 эзар сом совгIа экономически эффект луш йола 250 гаргга предложенеш я.

ДIахо а производствана интенсификаци яран керттерча производственни фондех пайда дикагIа эцаран болх беш хиннай комбината коллектив. Хьалхарча квартале чакхдаьлар полиэтилена производства проектни мощность караерзаелга. Технологически режим дIахо шеръяреи производствана интенсификаци яреи чотах кхы тIа а лакхбаьб гидротаце системай балха овсарлеи боарам — 20 тонн-сахьат (декхарах лаьрхIа хиннар — 1,97 тонн-сахьат). ТIанйна декхар дар: лакхагIча сорта фенол даккхара технологи шаьръе аьнна. ЛакхагIча сорта фенол доаккха технологи шаьръяьй. Нагахьа санна 1966 шера йиълагIча квартале лакхагIча сорта фенол 33,5 процент даьккха дале, укх шера 5 бетта из даьккхад 55 процент.

Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна тIаийна социалистически декхараш толаме кхоачашдарца дувзаденна, 17 июле профсоюзни конференце итогаш йир хьалхарча ах шера план кхоачашъяра, керда доккхагIа дола декхараш тIаийцар.

Март бетта администрацеи профсоюза заводской комитетои цхьана решени тIаийцар сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара даха доагIача тайпара накъадахара кийчо яра. Цу решенех чIоагIйио дезача ден сийна а Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу яха цIи яккхар духьа а — чакхйоахаргйолча мероприятейи комбината цехашта, сменашта, участкашта, бригадашта, лабораторешта юкъе лелаеча социалистически яхьа условеш.

Яхь лелаерашта юкъе хьалха йолх фенол — ацетон доаккхача 15 цехеи полиэтилен доаккхача 130 цехеи коллективаш.

Комбината коллективо пхе бетта вIашта хьалхара моттиг лелаю Ерригсоюзни социалистически яхье. Шеко яц, грозненски химикаш Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара баха боагIача тайпара накъагIоргхиларах.

В. СКРЕБНЕВ.
Грозненски химкомбината керттера экономист.

КАГИРХОЙ—КХАШКА

Юбилейни шера тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара къовсам латт Гудермесски района кхашка. Цу къовсаме лоархIаме дакъа лоац района комсомольцаша.

Дика хьувкъам кхебаьб района кхашка, хIанз из чуэцаш ба района кхаш леладераш. Республике эггара хьалха дeладир уж балхаш «Дружба» яхача совхоза 2-ча отделене къонача механизаторaшa Гагаев Султана, Истамулов Нурде, хIаьта еррига районе 38 комсомольско-кагирхой агрегат я ялат чуэцаш. Комсомольцашта юкъе социалистически яхь латт «ДикагIа йола комсомольско-кагирхой агрегат» яха цIи яккхара. Иштта, «Дружба» яхача совхоза, «Кавказ» яхача колхоза комсомольско-кагирхой агрегаташ тIа болх бераша дош деннад балха кхоярца, техниках биззa пайда эцарца, сменни нормаш шозза тIеххоачашъе. Белгалде деза цар шоай дош кхоачашделга.

Комсомольцашта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта белгалбаьннаб «Новогрозненский» яхача совхоза къона комбайнер Кайсаров Лечийи цун гIонча Кутов Iаьлеи. Цар хIара дийнахьа 35—37 тонн кIа оард. Карара кара тела цIе вымпел лелаю хьалха латтача агрегата механизатораша.

Дукха гIулакхаш ду колхозий, совхозий ВЛКСМ комитеташа комсомольцашта, кагирхошта юкъе яьржа социалистически яхь шеръяра, царна эшаш дола культурно-бытовой хьалаш Iалашдара. ХIара агрегате цхьацца комсомолец-агитатор ва, хIаьта хIара дийнахьа комсомольцаша арахец «Къахьегама листокаш», «Молнеш», цар тIа бувц къахьегама толамаш даьхараш, шоай балхапа брак хулийташ тIехьабусараш.

Дукха болх бу совхозий, колхозий «Комсомольски прожекторанша» пар шоай рейдаш еш кхоачамбоацараш гучадоах. Из партодганизацешта, администрацепа лоархIаме гIо да. «Комсомольски прожектора» членаша, активисташа цахаддаш тIахьожам лоаттабу кхашка, ялат дIаккхухьача наькъашка, колхозий, совхозий хьатташка.

ХIанз ялат чуэцаш лоархIаме да городской комсомольски организацеша шоай шефски болх лерттIа дIабахьар. Иштта, локомотивни депо, медицински инструментий завода, пионерий ЦIен юххьанцарча комсомольски организацеша каст-каста шоай викалащ бохийт. Городерча комсомольцаша юртарчарна концерташ увттаду, беседаш ю.

Комсомольцашта юкъе яьржача социалистически яхье котбаьнначарна горкомо деза совгIаташ, грамоташ лургья.

З. ИСАЕВ,
ВЛКСМ Гудермесски горкома секретарь.

ШОЗЗА ДУКХАГIА

Наурски района «Терский» яхача совхозе 3052 гектара тIа дийнадар гурахьа кIа. Дика хьийнъад совхозе юбилейни шера ялат, юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 24 центнер кIа доал укхаза, хIаьта цхьоалагIча отделене шоллагIча бригаде — гектара тIара 26 центнер йоал. Совхоза отделенешта юкъе къаьстта белгалъяьннай цхьоалагIа отделени. Деррига ялати ялата-бобови культураши лаьрхIача укхаза хIара гектара гIара 20,5 центнер йоал. Совхоза парткомаи администрацеи карара кара тела ЦIе байракх хьаькаьй отделене коллектива.

Ялат чуэцаш къаьстта дика болх баьб комбайнераша Г. Петрова, П. Лаьно, цхьадолча денoшка 70—80 гектара тIара ялат хьокх цар, хIаьта кIа оардача хана сменах 800—900 центнер ялат оардар. Иштта дика къахьег К. Курбанова а, ше еррига а чуийцача 402 гектара тIара 8143 центнер ялат аьрдар цо.

Совхозо паччахьалкхенга 5000 тонн ялат дехкад, вешта аьлча шера планал шозза дукхагIа.

Кхы а лоархIамегIа да совхоза коллектива хьалхашка латта декхараш. ХIанзчул тIехьагIа чуэца безаш кен, борц, кхыйола культураш я. Боккха теркам тIабахийтаб цу гIулакха.

ХIанз 1968 шера хьувкъама лард йоллаш ба совхозе: 780 гектар лаьтта аьхад. Цу тIа дIае йолаьй пожнивной культураш.

А. ПРОКОПОВ.

ХIара бетта—керда толамаш

Массехк ди да Грозненски аьшкабетона конструкцей завод бархIагIча бетта чотах къахьегаш йола. БIаь эзар сом маьха гаргга продукци арахийнай коллективо ворхI бетта планах йоагIачул совгIа. Яхье баьннараштa юкъе хьалха латт №№ 1,2 йола Стефанюкеи Лемешкоси кулгалдеча цехий коллективаш.

А. ТРУБИЦИНА.

КЕРДАЧА ХЬАЛАШКА ДОВЛА КИЙЧО ЕРАШТА

Укх шера июнь бетта денз «Красный молот» заводе арадувлаш да Iилмай - технически информаце сборник. Из гIулакх дIадолалаьраш ба завода Iилман - технически общества, изобретателийи рационализаторийи общества, технически информаце бюро болхлой.

Бетта цкъа арадувлача цу сборника тIа бувцаргба Iилман - технически общества болх, кепа еттаргья рационализаторий материалаши рационализаторски предложенеш балха юкъекхахьара рекомендацеши. Цу тIа ювцаргья завода экономика тоаяра тIаерзаяь заводе мел еш йола мероприятеш, заводера а промышленноста кхыча гаргарча отраслей предприятешка а долаш дола технически кердадараш.

Сборникаша новкъостал дергда завод технически дегIаккхувлара йола мероприятеш цехийи отделийи балха сихагIа юкъекхувлара, завода экономически болх тоабеча хIаранега ший йоагIаш йола моттиг дIалацийтара.

Июнь бетта арадаьнна хьалхара сборник хетадаь да планированеи экономически стимулированеи кердача системах баьча балха. Иштта гойтад кердача хьалашка баьча балхах хьахиннар, 1967-ча шера де лерхIараш белгалдаьхад. Сборникаца йолча приложене тIа кепа техай инженерно-технически болхлошта премеш яларан шера итогашка хьежжа вознаграждени яран положени, фондаш хьахиларан царех пайда эцаран схемаш, хьалхагIеи кердача хьалашкеи завода баь болх вIаши тарбеш йола таблица.

Практически боккха лоархIам хилара совгIа сборник лоархIаме да завода болхлой экономически знанеш совъяхара, цо доккха новкъостал дергда кердача системага яла кийчлуча предприятешта.

Кастта арадоалаш да заводе къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара опыт ювцаш дола шоллагIа сборник.

М. МАКАЛИН,
«Красный молот» завода къахьегамеи алапеи отдела начальник.

Лакха социалистически декхараш тIанйцад укх юбилейни шера тха цеха коллективо, хIаьта уж дика кхоачаш а ду. Ах шера план кхоачашъяьй 105 процент, планал совгIа арахийнай 90 эзар сома маьха продукци. Из мел боккха толам ба дикагIа ховргда нагахьа санна шера планал совгIа арахеца еза продукци 10 эзар сома маьха я аьлча.

БАРТ ТАЙНА КЪАХЬЕГ

Дикка дегIаденад цехе продукци арахецилга соахкарча ах шераца нийсдича. Балха юкъейоалаяьй керда механизировали конвейер, лакхъеннай продукце дикал, дикка кIезигъеннай рекламацеш.

Болх тоабалара керттерча бахьанех цаI да болхлой квалификаци лакхъялар. Иштта 35-нел совгIа болча наха лакхъяьй шоай говзал вIаши гарга йола специальносташ Iомаярах. Цхьан разрядах лакхъяьй шоай квалификаци 20 саго.

Дика къахьегаш хьайоагIа Касиева Iайшета кулгалдеча бригада коллектив. 130 процент кхоачашъяьй цар июнь бетта электросверлилкаш арахецара задани, иттa, тIеххоачашъеш хьабоагIа уж июль бетта план а. Дикача хьал тIа лелаю цар шоай участок, дисциплина телхаяц. ЯхлагIа бутт ба царга социалистически яхье лакхара хьокхамаш даьхачарна луш йола Ше вымпел йола. Шоай сменни нормаш хадданза 120 — 130 процент кхоачашъю сборщицаша Р. Горчхановас А. Васютинас, А. Кибальниковас. Дикеи сихеи бу болх алектросверлилкай шнур еш болча Саралиевас, Аджиевас, Э. Ильясовас, Л. Ильясовас. Иштта хьинаре къахьегаш ва цеха болхлоех хIаравар, цудухьа цеха коллективага я завода карара кара тела ЦIе байракх.

Укх тIеххьарча хана дикагIа болх бе яьннай цеха партийни, комсомольски организацеш. Хан-ханнахьа арадувл цеигазет, дикагIча болхлой сурташ хьалтохаш фотовитрина я.

Октябра юбилея сийна цеха коллективо тIаийцад лакхара декхараш. Бригадайи участкайи 6 коллектив яхье яьннай коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара, коммунистически къахьегама ударника цIи тиллийтара къовсам лоаттабу 12 саго.

Соахкарча шераца нийсдича дика толамаш даьхад цеха къахьегамхоша укх шера, хIаьта дIахо кхы а дукхагIа де йиш йолаш а де лерхIаш а да тхо. Завод дитIехьа дукхагIа продукци арахеца езаш я, цу даькъе тха цеха хьалхашка а латт бехктокхаме декхараш. Дикал дIахо тоа а еш вIаштIехьдаккха деза продукце керда кхо издели арахецилга.

М. ТУМГОЕВ.
Наьсарен Ахриева ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода сборочни цеха начальника заместитель.

ДИКА КИЙЧДЕ ДОАКЪАРАШ

Парте XXIII-ча съезден КПСС ЦК мартовски (1965 ш.) Пленумен решенешка хьежжа, коммунизм хьалъяра доккхагIча декхарашца юззаенна йолча кердача этапа чу беннаб вай юрта боахам.

Нохч-ГIалгIай чу. лаьтта леладара нийсса, кердача пятилетка шерашга сихха дегIаухаргба хьайбай боахам а. Ховш мадарра, шура, дулх, фуаш, тха тукхагIеи дарегIеи доахчийтаргдолча керттерча факторех цаI я доакъарий база. Кийчдеш долча доакъарий дукхалахи дикалахи тийша я хьайбай боахама рентабельность а.

ЧIоагIа доакъарий база ца хуледIахо тукхагIа йоаккхалургьяц хьайбай продукци. ХIанз хIара боахаме болх беш лакхача квалификацех бола специалисташ ба, цудухьа доакъарашта анализаш е а цул тIехьагIа дIадохийтаргдолча доакъарашта планировани е а йиш я. вешта аьлча хьайбашта деннен бийсаннен, бетта доакъарий рационаш уттае а шура, дулх, фуаш, тха даккхарга мел доакъараш дахийта дезаргда ха а йиш хургьа. Анализ яра эша лабораторни оборудовани йолаш я. Лабораторешйоанача зональни агрохимлабораторега дIатела мегаргья анализаш, цигара хьаэца йиш я анализий результаташ.

Фун дикал къоастаеш а дерригача контрольно-фун лабораторешт, цига а боахамашта гIулакх деш а ма йий иштта вIаштIехьдаккха мегаргда доакъарий дикал къестаелга. Тохкамо хьахьекхад, хьайбай продукци яккхарга дIабодача маьха структурана юкъе доакъараша доккха дакъа дIалоацаш хилар, цудухьа цар дикал миштай хар боккхача лоархIаме да хьайбай боахама рентабельносте бокъонца бола боарам къоастабара. ХIанзалца хиика доакъарий база тIехьайисай Iилман дарда тIа вIаштIехьдаьхача, доахан кхабара зоотехнически боарамел. Деттача доахана продуктивность алсамъяккхара, Iаьсий, коа тIара оалхазараш, жа интенсивно кхедарей кхабарей дард дегIах латаш йола веществаш боарамагIа йоахкаш дола доакъараш шортта юлаш хилар. Цудухьа хIара боахаме доакъарашца дегIах латаш йола веществаш меллай хар боккхача лоархIаме да.

1965 шера республика колхозашкей совхозашкей доккхача цхьан бежанга юкъера лаьрхIача дIадаха доакъараш (даьгIенашка дажар а тIехьа лъархIача) доакъарий единицай 25,1 центнер хилар, хIаьта 1966 шера доакъарий единица — 22,8 центнер. Нагахьа санна хIара кхоабача Iатта доархIаш 1965 шера яьккха шура 1781 килограмм хиннаяле. 1966 шера из хилар 1870 килограмм, цхьан устагIанна тIера даьккха тха а иштта хьалхарча шера 3,8 килограмми шоллагIча шера 4,0 килограмми хилар.

Зональни агрохимлабораторе данех, «Горячеисточненский» совхозе аьлах даьккха Iалаьмате дика хьоар кийчдаьд. ХIара килограммаца 0,68 доакъарий единица, 51 килограммага кхоачаш каратин а йоаллаш. ХIаьта «Гехинскийи» «Джалка» яхачеи совхозашка шоалагIа хьекхача люцерна йол 23—27 процент тIунал йолаш яр, 17 процент мара хила ца езача. Из бахьан долаш кхоалагIа дакъа совгIа йола йол телхар. Чуэца ха тиннача аггара хьалха хьокхача люцерна йол 20—50 процент суренка гIожа чIегIаш яр «Атагинскийи» «Автуринскийи» совхозашка. Йиача дегIах латаш хилара цкъан ахаззен эсалагIа яр из. Цу тайппара толхаяьй силос лаьттах йеллара технологи, из йохкаялаеннай, хьаьна мистал тIайнжай цунна, из ишта хилар хьахьекхад дукххача боахамашка силосич массана яьча анализо.

ХIанз, совхозашка йизза боахама расчет юкъейоалаяр производствана кулгаллара формаши методаши овлангара денз тоалра тIадевзадаь долча хана, производствон пун планировании Iилман дарда тIа вIаштIехьйаккхар, болхлой материальни безам совбаккхар керттерча лоархIаме да.

Цудухьа доакъарий рациона Iилман дард эш хьайбай продукци яккхарга совнагIа доакъараш дIаахийтадезаргдоацаш кходара. Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхозе Iаьсашта телача доакъарий структурана юкъе силосо 32,6 процент доацар, хIаьта мошача доакъараша—25 процент. Рациона структура хийцар, силоса 16 проценти мошача доакъарий 40 проценти йолаш.

Къаьнача структурах ахкан замалахьа цхьа центнер дулх тIаккхетийтарга 31 сомеи 10 кепигеи маьха доакъараш дIадолхар, хIаьта кердача структурах — 19 сома маьха. Доакъарий дикал-вол хайначул тIехьагIа хала дац хьайбай рациона юкъе цар лоаца дакъа меллад ха. Iаьсий леладара йоккха опыт йолаш йолча Сунженски района XIX-ча партсъездацIерагIча колхоза телятница Чижова Марияс укх шера йоккхагIа йолча группе дIачуденнад 61 Iаса, деннен бийсаннен юкъера лаьрхIача хIара Iасилга тIаккхеташ хинна дозал 940 грамм дар. Цо хIара Iасилг къаьсткъаста кхоаб: цхьаннена цIецача шурий 2 литр лу, вокханна — кIезигагIа, оырат техе йоха а йийя лу шура Iуйрийна. Цхьадараш къаьсттача рациона тIа лоаттаду. Науреки района «Терский» совхозерча дукккхача доаркаша Куценко Ольгас, Вдовина Евдокияс, Ашева Соняс, кхычар соахка хIара Iаттагара 3100—3400 килограмм шура яьккхар. Грозненски района № 1 йолча шурий совхозе 1350 етт ба. Соахка юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iаттагара 2484 килограмм шура яьккхар, е 1963 шерарчул 440 килограмм дукхагIа. Эггара керттердар доакъарий база хиннай. Хьайбаш нийса кхабар хиннад. Мошача конвейера юкъе пайданагIа хургдолча тайпара вIаши нийса цхьана тардеш тудаьд эрий тIаювлада баьций даьгIенашкара доакъари, бобови культураш а нйеш дIайийна горохи бIаьстан юкъе юв злакови культураши. ТIаккха къоасталуш хиннад моша доакъар меллад а дегIах леташ йола веществаш цунах мел йоахк а. Цох хIара гектара тIара викеи кеии вIашагIа а эбеш дIабийначара 227 центнер моша доакъар даьккхар цар. Белокаш дукхагIа йоахкаш хиларга диллача а соли люпинаи мара чинал тIех яц, цу культура моша доакъари йоли а иштта йIаьхий я белокаца, иика юъ хьайбаша. Совхоза доакъарий баланса юкъе йоккха моттиг дIалоаи вIашагIъэяь дIаювча горохокенои, вIашагIъэяь дIайийнача горохои суданкои хIара гектара тIара шерра-шера 270 центнер лу.

Юрта боахамерча лаьттай 100 гектара лоархIаш 380 центнер шура йоаккхар совхозо 1966 шера. Шура йохкарах 81 эзар сома пайда хилар 100 Iатта тIехьа 98 Iаса хьалкхелир. Доакъарех щелочаш дукха йоахк совхозо мошача конвейера юкъе белокаш дукхагIа йоахкаш йола люцернеи эспарцети ухийташ хиларах.

№ 1 йолча совхоза специалисташ белокаш дукхагIа йоахкача доакъарий рацион уттае баьннаб — Iилманца бакъ а еш. Даьча экономически лоархIамаша хьахьокх, нагахьа санна шера 3000 килограмм шура луш болча цхьан Iатта доакъарий единицай 32 центнер эше, концентрированни доакъараш 18 процент, гIожа доакъараш 10 процент, силос 26 процент, мошача доакъараш 18 процент, кхы тайпа доакъараш 4 процент хила дезаш хилар. Юбилейни шера доккхий декхараш тIайипад республика хьайбаш леладераша, хIаьта уж кхоачашдара къаьнача тайпара доахан кхоабилга юкъера дIадаккхана а дарглац. ХIанз цу гIулакха мел эша торонаш йолаш я. ПайданагIа дола доакъараш маламIаш да хьежа деза ахкан замалахьа а. Iан рациона юкъерча доакъарий образецаш анализ яйта гурахье а дIатела еза. Диача уж пайдана хургхиларах, цара минеральни витаминни веществаш тоъал хиларах йолча даннешка а хьежа мара хьайбаш кхабара план оттае мегаргъяц минерально-вычислительни подкормкаш мел эш а хайна.

В. БАГДАСАРЬЯН,
Нохч-ГIалгIай юртбоахама опытни станце экономика отдела заведующи, экономически Iилмай кандидат.

ЙИСТЕБОАЛАШ ЛАТТ

Хьинар айденна къахьегаш ба хIанз Ачхой-Мартана района «Новосельский» яхача совхоза кхаш леладераш. Ялх бIаь гектара тIа дIадийна кIа доа ца деши агротехнически лоаццача ханеи чуэцара оарцагIбаьннаб уж. Шерра яьржай кхаш леладерашта юкъе социалистически яхь. Укхаза дика вIаштIехьдаьккхад механизаторий материальни безам совбоаккхаргбола гIулакх — хIара денна ший сменни норма тIехкхоачашйича механизатора алапел совгIа кхоккха сом ахчан преми лу. хIаьта ший сменни задани шозза тIехкхоачашъярах — пхи сом. ХIара денна итогаш ю механизатораша баьча балха. хIаьта хьалхара моттиг яьккхачоа кара ра кара тела Ше байракх хьожаю. Иштта вIаштIехьбаьккхаб кхай тIара кIа дIаувзача шоферий къахьегам а. Цул совгIа кIа хьоkхача кхашка хадланза е кулгалхоех, е специалистех цхьанцца саг хул ялат оардача комбайнашта тIахьожам лоаттабеш. Царна бе дукха болх хилац, хIана аьлча хIара комбайнера дика кхетаду кIеда дита а кхай тIа ялат дусаш хилча цох Даьхенна мел зе хул.

Ялат чуэца дIаболабелар совхозе шийтталагIча июле. ХIанзале 450 гектара тIара геттара дика хьийкъа кIа чуйийца даьннад. Боахама кхаш леладераша декхар тIайийцалар хIара гектара тIара 21,4 центнер ялат чуда. хIаьта ялат кхы а тIех хьувкъадаьд укхаза — хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача ткъаь итт центнер совгIа кIа доал. Совхоза коллективо декхар тIайийцад паччахьалкхенга цхьа эзар тони кIа дохка — планах доагIачул ши бIаь тонн дукхагIа. ТIайийца декхараш кхоачашдергхиларах шеко яц, хIана аьлча хIанзале паччахьалкхенга пхи бIаь тонн ялат дехкад.

— Хьагуча суртах тIайийца декхараш тIехкхоачашде а тарлургда тха, —йоах совхоза керттерча агронома нов Гайворонске, — тха боахаме цхьаццайолча участкаш тIара кхы а лакхагIа хьувкъам кхебаьб. Иштта 84 гектар йолча опытни участкаш тIара шовзткъе итт центнерага кхаччалца чуэц кIа. Дуккхьал цу цхьан участка тIара а 420 центнер гаргга ялат даргда.

Ялат оардача халланза шоай сменни нормаш тIехкхоачаш а еш, доа ца деш ялат чуэц боахама дикагIа болча комбайнераша. Уж ба Пожаев Адач, Зухайраев Мухьмад, кхыбараш. Массехказа хиннай царга карара кара тела Ше вымпел, массехказза ийнай цар кхоккха, пхиппа сом премеш!

Дика болх бу хьаттарча болхлоша а. Уж кхебе беза массехк дийнахьа дерригa ялат чуийца бовла гIерташ сихбенна ялат оардаш боахкача комбайнераша хьакхухьийта ялат цIендаь дохкадаь, дIадур Даьхенна дIадала. дусар амбарашка чутасса. ХIара денна шоай сменни нормаш дикка тIехкхоачашъю ялат цIендеча, докъаеча С. Эльдуркаевас, Ф. Ахмаевас, Д. Хамзаевас, кхычар. Цар болх аттача боаккх хьаттара дукхагIа дола балхаш механизаци ярь хиларо.

Кхашкара балхаш деча махулла ха кхое гIерт совхоза механизатораш, специалисташ. Цу гIулакха чIоагIа аьттув боал кхашкара дерригa балхаш комплексно дарах. ХIанзле ялат чуийца мукъадаьннача 450 гектар долча лаьттах 400 гектара тIара ча хьагул а даь аргIаш даьд. хIаьта цох 300 гектар аьха даьннад. Лаьтта аьха доаллашехьа дIаюв силоса лаьрхIа хьажкIаш.

Лаьтта оахача хьинаре къахьег трактористаша И. Джамалдиновэ, Р. Арсаева. ХIара денна шоай сменни заданеш 120—130 процент кхоачашъю цар.

Белгалде деза лаьтта ахареи ча гулдареи балхаш шин сменах дерга. Дийнахьа кхашкара ча хьагулдеш хул йиъ тракторни волокуша, хIаьта бийсанна цар лаьтта оах. Цу гIулакхо йиш хулийтаргья уж балхаш ялат чуийца даьначул тIехьагIа гоа ца деш йистедаха.

А. ГАДАБОРШЕВ,
спецкор.

БИБЛИОТЕКАРЬ-АГИТАТОР

Сайренашка дукха нах хул Ножай-Юрта районерча Гендергенски юрта библиотеке. Балха ди йистедаьннатул тIехьагIа хIара денна укхаза гуллу колхозхой а юртара специалисташ а. Царех цхьабараш керда книжкаш дий хьажа баьхка хул, вожаш шоаш дийшача книжкаех шоашта хеталеннараш вIаший дувцаш хул. Укхаза керда журналаш, газеташ деша а йиш я.

— Керда фуд, Нурия, — библиотека заведующега Сайдархановагахетт библиотекера дукха книжкаш дешаш волча колхозхочо Алханов Асвада. ТIаккха Нурияс безаме дувц дукха ха йоаццаш библиотеке кхаьчача книжкаех, лоацца цар чулоацам белгал а боахаш.

ВархI шу хинна Iац Сайдарханова Нурияс юрта библиотека заведующелла болх бу. Нурияй актив я книжкашта герра пропаганда еш.

ХIанз библиотеке ялхи ахи эзар книжка да. Книжкаш шо-шоай разделех тархеш тIа латт, дешаш вар атта тIаккхоачалургволаш.

Нагахьа санна дIадахача шерашка книжкаш дешараш 100 сагал тIехбоалаш хиннабеце, хIанз уж 250 саг хинна ца Iеш ба. Дукха книжкаш дешарех ба колхозхой Алханов Асвад, Тимирбулатов, IабдалгIапур, Алдабиров Аьласолта, дукха кхыбараш.

Пладвуган да книжкаш дешараштa юкъе латташ [illegible]. Царех ба Гайрбекова Iбанат, Хаиббекова Зайтуна, Заирхамова Курдам, Валханова Мингасет. Масала, Гайрбекова Йоанита укх шера иттнел тIех книжка дийша, цар дакъе А. М. Горьке «Нана», «Кхалсаги ислами» яха, кхыдола книжкаш а долаш.

Библиотека дешарий конференцеш ю. Дукха ха йоаццаш укхаза хилар Х. Ошаева «Алан шераш» яхача книжках дувцаш дешарий конференци. Конференцешка къамаьлаш ду книжкаш дешараша, хьехархоша.

Библиотеке кийчъяьй стендаши фотомонтажаши: «Советски Iаьдала 50 шу», «Кхалсаг, — хьинарера коммунизм хьалъер» яхараш а кхыяраш а. ВIашагIъеллай атеизма хьакъехьара уголок а.

Нурия дукхьала библиотекера болх баь Iац. Цо хьинаре дакъа лоаццу юртарча общественни а политически а вахаре. Из кхалнаьха совета председатель я, дуккха болх бу цо кхалнаха кхетам луш. Керда газеташ а журналаш а долаш колхоза кхашка делаш хIара денна хIана гац аьнна бIаргаго йиш я из. ХIанз КПСС ЦК «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически револоюце 50 шу» яхача Тезисех лаьца беседаш ю цо.

Нурияс библиотеке а колхоза стане а хан-ханнахьа арайоах «Молнеши» «Къахьегама листокаши».

Из деррига ше дешшехь а деша а ха корайоагIа цунна. Сайдарханова Нурия — Республикански культпросветучилища заочница я.

В. МАГОМГАЗИЕВ.

ЭСТОНИ: БЕРРИГАШ А ХIАНА БАЦ АЬННА БАЛХАШКА БА

Эстоне баха къахьега мога нах лоадама хIама ца эшаш берригаш а (94 процент) халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка балхаш деш ба, аьнна, АПН корреспондентага хьахайтад республика Центральни статистически управлене. Баха нах берригаш а хIана бац аьнна балхашка хилар — тIом хиннач тIехьагIара шерашка арахеца продукци 10—12 гарга алсамъяьккха промышленносте тIоргхьалха чIоагIа лергадахар хулаш дола дагIа. [illegible] кхачан промышленносте, бытовой Iалашон предприятешка болх беш дукха ба кхалнах.

Балха баха безам барашта еррига торонаш хулийт квалификаци Iомае. Предприятешка болх беш я курсаш, производственни опыта школаш.

Укх пхе шера чухьа (1966—1970 шерашка) промышленни продукци хьаяра объем цкъан ахаззен лакхлургья республике.

Виктор СОРН.
(АПН).

ШУРИЙ ФЕРМАЙ БОЛХЛОЙ, ХЬАЛХА ЛАТТАРАШЦА НИЙСЛЕ!

Пятилетка хьалхарча шера ах шера баьча балха итогаш яьчул тIехьагIа гучадаьлар: 51 доярка юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара 1500 килограмм совгIа шура яьккха хилар.

Юбилейни шера республика колхозийи совхозийи фермашка кхы а дукхагIа шерденнад хьалха латтарий мугIараш. Октябра 50 шу дизара сийна тIайийца социалистически декхараш кхоачаш а деш, хьайбаш леладераша дикка лакхъяьй доахана продуктивность. Ялх бетта хIара кхоабача Iаттагара 1500 килограмм совгIа шура яьккхай 85 доярка.

Шераш йоахаргья вай 1600 килограммал совгIа шура лькккхача доярка.

Еаш ба уж, вай фермай хьалха латтараш, шура яха говза бараш. Къаьстта дог гIаддугаш дика толамаш доах Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза йоккхагIа йолча доярка Мария Рыбалкос —РСФСР Лакхехьарча Совета депутата. Ше леладеча доахах хIара Iаттагара ах шера цо яьккхай 2191 килограмм шура.

Хьалха латтарий спискага хьожача хана уйла тIайоца царех дукхха бараштa — «Терский» яхача Науреки совхозерчарна. Цу боахамерча 11 доярка хIара Iаттагара 1600 килограмм совгIа шура яьккхай. Цудухьа цхьа бахьан доацаш дац ерригача совхозо а деттача доахана продуктивность дикка лакхъяь хилар: хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача йоаккха шура 1452 килограммага дIакхаьчай дIадахача шера хьалхарча ялх бетта яьккхачул 88 килограмм дукхагIа.

Цо тешал лу, хьалха латтарий опыт Iомееши вIашагIтохаши хилара а. Иштта латт гIулакх Рыбалко Марияс болх беча Кирова цIерагIча Сунженски колхозе а: цу боахаме хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача йоаккха шура, дIадахача шераца нийсйича, 213 килограмм дукхагIа хиннай. Цу тайпарча результатех доккхал де мегаргда!

Кхыча тайпара нийсленнад гIулакх, масала, Грозненский шурий совхозе. Доаркас З. Шамиевас ший балха дикача хьокхамашца гIаддигар, пун цIи — хьалха латтараштa юкъе я. ХIаьта беррига боахам бIарчча хьайийцача ах шера план кхочаш ца еш йисар, тIехьабусарашна нийсбелар из.

Кагаморг ала йиш йолаш да ЦхьоалагIча мая цIерагIча грозненски колхозах а «Победа» яхача Сунженски юртбоахама артелах а. Царех хIара боахама хьайбаш леладерашта спискашкара корайоагIаргья шоай новкъостий — яхье котбаьннарий цIераш. ХIана нийсъеннай фермаш тIехьаюсарашта юкъе?

Iоеша оаш уж цIераш, тIаккха оаша доккхал дергда шура бахьан долаш лоттабеча къовсаме хьалхарча мугIарашка латтача вай сийлахьча къахьегамхоех —дояркаех. Уж дукхха а ба, цхабакъда, кхы а дукхагIа хила безаш а ба. Ерригача доаркаша, хьалха латтача шоай новкъостий опыт хьа а эцаш, царгара хьокхам а эцаш, деттача доахана продуктивность лакъе еза. Из ба Октябра 50 шу дизара сийна тIайийца декхараш толаме кхоачашдергхилара бола тешам.

ХЬАЛХАРЧА АХ ШЕРА ЮКЪЕРА ЛАЬРХIАЧА ХIАРА IАТТАГАРА ШУРА ДУКХАГIА ЯЬККХА ХЬАЛХА ЛАТТА ДОЯРКАШ (килограммашца)

Рыбалко М.	Кирова цIерагIа йола сунженски колхоз	2191
Завраева З.	«Терский» яха наурски совхоз	2031
Балан В.	«Путь к коммунизму» яха шелковской колхоз	2007
Аптаева Б.	«Терский» яха наурский совхоз	1975
Кулешова М.	Ленина цIерагIа йола шелковской колхоз	1972
Хучиева Х.	«Терский» яха наурски совхоз	1961
Абубакарова Т.	Шалински племстанци	1947
Полушкина Л.	Кирова цIерагIа йола сунженски колхоз	1945
Зимакина Н.	«Терский» яха наурски совхоз	1926
Анохина Н.	«Путь к коммунизму» яха шелковской колхоз	1873
Умиева З.	«Терский» яха наурски совхоз	1862
Юлакаева К.	«Ше ахархо» яха шелковской колхоз	1850
Баниева Р.	«Терский» яха наурски совхоз	1843
Белова П.	«Ше ахархо» яха, шелковской колхоз	1842
Израилова А.	Ленина цIерагIа йола наурски колхоз	1824
Алиева А.	«Терский» совхоз	1816
Зекаева Б.	«Терский» совхоз	1790
Шамиева З.	Грозненски шурий совхоз	1769
Агеева Е.	Ленина цIерагIа йола грозненски колхоз	1768
Иванина Н.	№ 1 йола шурий совхоз	1752
Кириллова В.	№ 1 йола шурий совхоз	1746
Драчникова Е.	«Ше ахархо» яха шелковской колхоз	1742
Мальцагова З.	ЦхьоалагIча мая цIерагIа йола грозненски колхоз	1739
Махсудова А.	«Терский» совхоз	1730
Гребенченко В.	«Победа» яха сунженски колхоз	1730
Нагуменова Г.	«Ше ахархо» яха шелковской колхоз	1723
Диденко М.	«Победа» яха колхоз	1720
Сазонова П.	XX партсъезда цIерагIа йола сунженски колхоз	1717
Муртазова Т.	«Терский» совхоз	1717
Миндибекова Г.	«Путь к коммунизму» яха шелковской колхоз	1714
Салимгереева К.	«Ше ахархо» яха шелковской колхоз	1689
Шамсадова Я.	«Старо-Юртовский» яха совхоз	1689
Тасумова М.	«Горячеисточненский» совхоз	1677
Лунева М.	«Терский» совхоз	1655
Шалаева В.	№ 1 йола шурий совхоз	1645
Кортиева С.	Кирова цIерагIа йола шелковской колхоз	1645
Бойченко Е.	«Терский» яха совхоз	1638
Мусаева Х.	Шалинский племстанци	1929
Хаженова В.	Ленина цIерагIа йола наурски колхоз	1622
Лукманова З.	« « «	1616
Соколова В.	Ше ахархо яха шелковской колхоз	1620
Савенко А.	» » »	
Барахоева Л.	«Назрановский совхоз	1615
Хамидова Р.	«Терский» совхоз	1607
Алиева С.	«Терский» совхоз	1607
Джамамбетова Н.	«Путь к коммунизму» яха Шелковской колхоз	1605

Советски Iаьдала шовзтиъе итт шу дизара хетаяь ший балхий выставка (сурта тIа) оттаяьй рязански художнина Д. Г. Рыбанова Гавардово яхача юртарча «За мир» яхача колхоза центральни усадьбе. БIаь совгIа картина, этюд, сурт хьекхад цо ший юртахошка—ше мел яьккха ха царна юкъе волаш яьккхача нахага. Художнина массехк картина дохьийтаргда республикански выставне.

Г. Удальцова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЗЕНАШ ЦА ХИЛИЙТАРА

Боахама расчета элементаш 1966 шера денз юкъеккхухьаш я «Красноармейский» совхозе. Цу юкъа тоъал дукха болх баьб отделенешка, бригадашка, фермашка дIакхоачаю хьайбайн лаьттани продукци яккхара йола боахама расчета заданеш, хьайбашта совнагIа дозал тIаккхетийтара план, продукци яккхарга дIаухийтарий (алапе, сага-деной, доагорга бодача маьха, амортизаце, текущи ремонта, дIададахача доакъарий, кхыдарий) планаш. Производственни бригадайи фермайи балха тIахьожам лоаттабу отделеней производственни отчеташка анализ яра наькъаца.

Экономически анализа бюро заседанешкей производственни совещанешкей хIара бетта хьагучадоах продукци яккхара даькъе планови показателаши фактически дIаухийтараши цхьатарра ца хилара бахьанаш. ТIайийцача решенешка хьежжа хаьдда мероприятеш уттаю къаьст-къастача отделеней, бригадай, фермай балхацара гучадаьнна кхоачамбоацараш дIадахара.

1966 шера денз юкъейоалаяьча производственни отчета кердача формо специалисташка йиш хулийт хIара бетта план кхоачаш мишта ю а дIадодар фуд а бIаргаго: хIара кхоабача Iатта лоархIаш мел шура йоакх, еррига йоаккха шура меллай, паччахьалкхенна дIа мел еннай, хьахинна Iаьсий, дайна доахан, деннен бийсаннен тIаккхийтта дулх, 1 центнер продукци яккхарга дIададахар меллад ха.

Совхозе укх тIеххьарча 3—4 шера баь экономически болх тоабара керттера итог я 1966 шера совхозо 120,7 эзар сом пайда бенна хилар, 1965 шера совхоза 184,2 эзар сома зе хинначa метте.

Совхоза балха юкъера дика хIама да дIаихача шерашка хьакхарч кхабарах совхоза доккхий зенаш хулаш хиннача метте, 1966 шера хьакхий дулх дохкарах совхозо 29,1 эзар сома пайда баь хилар.

Хьакхарч кхабар пайдана хиннад дийна йолаш эзача царна тIакхетача дулхага дIабода мах лохбар бахьан долаш. Масала, нагахьа санна 1964 шера цхьа центнер хаьккхий дулх даккхарга дIабаха мах 167 соми 14 кепиги хиннабале, 1966 шера 98 соми 88 кепиги хиннаб, цу тайппара из лохбаьб 68 соми 16 кепиги.

Из вIаштIехьдаьннад кIоаргга анализ яра ларда тIа доакъарий базанеи кхоабача хьакхарчаштеи юкъера диспропорци хьагучаяккхар бахьан долаш. Хьакхарч 15—16 эзарнега кхоачаш йийбар, хIаьта кийчдеш дола доакъараш уж ебарга хьежжа совдоахаш дапар. Из бахьан долаш ца йовлла доакъар мара телацар царна, дулх тIаккхеташ дацар, хIаьта мах дIаухар. юххера а — дулх даккхарга дIабола мах лакха бар. дукха йовра хьакхарч. ДегIа эсала хьакхарч паччахьалкхенна дIаяланза ца боалаш бар боахам. Масала, 1964 шера совхозо паччахьалкхенга ехкаяр 383 тонн дозал хула 6903 хьакха, вешта аьлча дийна йолаш эзача цхьан хьакхий дозал 55 килограмм мара хилацар. ДIахо хьакхарч кIезигагIа лелае баьлар боахам (10 эзарнел тIех йоацаш).

Хьакхарч кIезигъеннаар аьнна доаккхаш дола хьакхий дулх кIезига ца даларал совгIа, 1964 шера денз 1966 шерага кхаччалца шозза хIана хилиазар аьнна дукхагIа хилар паччахьалкхенга доххка хьакхий дулх: 1964 шера 550 тонн, 1965 шера — 791 тонн, 1966 шера — 897 тонн. Из вIаштIехьдаьннад хIара хьакхийна юкъера лаьрхIача тIаккхета дулх алсамдаккхар бахьан долаш. Цу тайппара лохбора хьакхарчашта тIаккхетийтача центнерага дIабода мах: 1964 шера — 173 сом, 1965 шера — 135 соми 21 кепиги, 1966 шера — 115 сом.

ХIанзчул тIехьагIа де дезаш дукха хIамаш да лаьтта леладеча а —ялат дукхагIа даккхарал из даккхарга дIабода мах лохбарал.

Къахьегама овсарле лакхъяра, продукци дукхагIа яккхареи из яккхарга дIабода мах лохбареи гIулакхна бокхха кхоачам ба материальни моральни стимулех пайда нийса эцар.

Тха совхозо хIара шера дукха ахча хьежалу бригадайи фермайи болхлошта телача премешта а болх дика барах кхы тIа телача маьха а.

Масала, 1966 шера планал совгIа продукци яккхарах 46,3 эзар сом премештеи 41,5 эзар сом продукцех кхы тIа а мах телараи делар оаха болхлошта. Дукха мах бодар тха тракторaш тоеш, нормативал дукхха а совгIа дIаухийтар запасной оатхалаши материалаши. 1964 шера денз маркашка хьежжа тракторашка дIадодачун учет делае а ремонтага дода ахча кходарах нагахьа санна цо боарамах лаьтта эьха дале, кходаьчох 40 процент премешта тела а доладелар тхо трактористашта. 1966 шера ремонташка додар кходарах 1613 сом преми елар оаха трактористашта. Цу стимулах пайда эцар бахьан долаш кIезигделар запасной оатхалаш эцарга дIадодар, тоаделар техникана деш дола гIулакх, дукхагIа хилар 15 гозра низ болча цхьан трактора лоархIаш деш дола кIаьда оахам.

Юртбоахама продукци яккхарга дIабода мах лакха хилара бахьанаш хьагучадоахаш боккха болх бу совхоза экономически анализа бюрос. Экономически анализа бюро тIеххьарча цхьан заседане хьежар укх тайпарча дешага: «Совхозе лаьттанцареи хьайбай боахамереи йоаккхача продукцега дIадодар лохдергдола кхоачамаш». Докладаш йир совхоза керттерча агронома Куюмджиевеи керттерча зоотехника Даутовеи. Цу дешах эца йоагIаш йола решени тIайийцар, хаьдда мероприятеш оттайир. Экономически анализа бюро цIенхаштара кхоачамбоацар да отделенеша, бригадаша, фермаша шоай балха хан-ханнахьа анализ ергйолча тайпара цо гIулакх вIаштIехь ца даккхар.

Совхоза партийни комитета, дирекце, экономически анализа бюро керттера декхар да: специалисташ къоаламца болх бе Iомабар, хIара бригада, ферма, отделене продукцега мел мах бода хайтар, хьайоаккхаш йолча продукцега бода мах беза хиларах цIенхаштта жоп дехар, бухгалтерски учет вIаштIехьъяккхар, духхьал бригадашка, фермашка анализ яра белггалара формаш юкъейоалаяр, дIаухача алапе фондашка хIара бетбетта хьежар.

Тхона хов, оаха чакхбоаккхача экономически балхаца еррига формаши методаши чакхйоалаш ца хилар. Тхо тхоаш а Iомалу, звеньевойгара денз директорага кхаччалца бола кулгалхой оахаш а Iомабу къоаламца болх бе, тхоай гIулакхашта анализ ю, боахама кулгаллара дикагIа йола формаш лех. ХIаьта тхона цо бехктохаметIа хетийт тхоашта тIадилла гIулакх, чIоагIбу «Красноармейский» совхозе зенашта моттиг хург ца хиларах бола тешам.

УМАРХАДЖИЕВ,
«Красноармейский» совхоза керттера экономист.

Доазол дехьара

США-ра НЕГРАШ ГIУВТТАШ БА

Нью - Йорк, 25 июль. ТАСС корр. И. Абламова хоам бу:

ХIанз а шоай бокъонаш бахьан долаш гIувтташ ба неграш. Дукха ха йоаццаш ювлаш топаш яр Ньюарке, хIаьта 23-ча июле Iурра дениз бийсаяххалца лера довнаш лаьттар негритянски кварталашка бахача наха а бIунаштен полиценен а юкъе США йоккхагIа йолча городех цхьание — Детройта улицашка.

Патта болабеннаб сатоссаш, полицейскеша негритянски зIамигача сага йийтталга хьа махеззанге а. Эзараш нах арабаьлар улицашка, тIойи шушаши тIайолаелар полицейскешта. Дукkхача районашка цIераш яьлар. Мичиган яхача штата губернатора Ромне распоряженех городской полицена новкъостала Детройте вахитар къаман гвардех 1100 салте. Кхы а 1900 къаман гвардейца приказ деннад «негретянски мятеж» танкай новкъосталца тоIае аьнна.

Детройте чрезвычайни положени кхайкаьй. Сайрийна 9 сахьат даьлча дениз Iуйрийна 5.30 даллалца комедантски сахьат оттадаьд, цу хаашта юкъе бахача наьха улицашка арабовла бокъо йоацаш.

Нах сов чIоагIа гIовттарах тахьна доацаш дода Канадацара доазув дIакъовла дийзар Iаьдалий.

Карабинаш, автоматаш, пулеметаш йолаш долча бIунашен полицен негрий геттона го баьб. Города тIагIолла вертолеташ лел, хьашт долча минута цар тIара негритянски кварталашта дов чуде полицейски эпсараш кийча а болаш. Агентствашa деча хоамех, цхьаццайолча моттигашка дов вIашкаду. ХьалхагIе а даьча лоархIамех, 50 гаргга волча сага човнаш яьй, 650 негр лаьцав.

Нах ца гIовттийта гIерташ шоай хур даьдоллашехьа а города доккхагIа дола дакъа дIалаьцца хьувш бар нах. Сиха Детройте кхаьчача губернатора Ромне мукIарло дир, «гIулакхаш тIахьожама кIалхара дIалийлхад» аьнна. Бахача наха полицеца доп деш йолча районашта тIагIолла го а баьккха, цо аьлар: «Бомбаш чуйийттача санна я город». Нах гIеттара бахьанаш малагIаш да хьакхайкадир городерча негритянски лидерех цхьание Альберт Клиджа: «Хьабе болх боацаш дукха нах ба тха, тха нах, хетаргахьа, дуккхача хIамашта раьза боацаш ба. «ПолицейскегахьaрaмоллагIа Iовдала хIама гучадаьлча кхоачамба нах гIовттара, аьлар цо дIахо. АП агентства белгалдоаккх, мадарра аьлча, хIанз а чуIе моттигаш лувцача хана дискриминаци лелаеш хилара городе баха неграшха бола нах раьза ца хилар. Неграшта дIакъайла я бIарча районаш. Тепча теха полицейске негр вийнача Бирмингеме (штат Алабама). Бахача неграшха болча на хан полиценен юкъе а хиннад иштта довнаш. Юххера а 11 сага човнаш хиннай, 70 совгIа лаьцав. Городе чуэзад къаман гварде бIунаш.

Инглвуде (штат Нью-Джерси) дов вIашкадеш латт негрий районашка бахача нахен полицен. БархI саг лаьцав.

Иштта полице дов даь пуэрториканций зIамига саг вийнача хана Нью - Йорка гарлема даькъа тIара нах а хьайра. Гарлеме дуккха полицейски нарядаш яхийтай.

IАРБИЙ БЕЖЕНЦИЙ ХЬАКЪЕХЬАРА СССР ПОЗИЦИ

НЬЮ-ЙОРК, 25 июль. (ТАСС). Массаза а ООН-ерча вийкала Н. Т. Федоренкос селхан ООН-а Генеральни секретарага письмо дахьийтад Iарбий беженцаштеи сагото тIакхаьчача ОАР-а, Сире, Иордане бахача нахаи новкъостал дара хьакъехьа ООН-а Генеральни Ассамблея 1967 шера 4-ча июлерча резолюцена уйла тIайохийташ долча У Тана письмона жоп луш.

Н. Т. Федоренкос шийн письмо тIа ювц Iарбий беженций хьакъехьара Советски Союза позици, юха а белгалдоаккх, эггара хьалхарча аргIанна Израиль, агрессор хиларах тарра, ОАР-а, Сирена, Иорданена, хIаьта иштта сагото тIакхаьчача Iарбашха болча бахача наха а даь зенаш диззa а сихха а хьатакха декхарийла хилар.

Советски викала письмо тIа юха а белгалдоаккх дIалийцача Iарбий территорешкара Израила герзашцара низаш гоа ца деш ерадахар актуальнии лоархIамеи гIулакх хилар.

Н. Т. Федоренкос У Танагара дийхар ООН-а официальни документ а лаьрхIа из письмо дIадоаржадар.

ДРВ РАКЕТНИ БIУНИЙ—2 ШУ

ХАНОЙ, 24 июль. (ТАСС). «Турпалера ракетни бIунаш» — цу тайпара йоазув даьд тахан «Нян-Зан» яхача газето ДРВ ракетни бIунаша 1965 шера 24-ча июле эггара хьалха тIом а болабаь, американски кхо самолет чуйитача дийнахьа дениз ши шу дизара хетаьача шийн передовойна керте гIолла. «Цу хана дениз, — язду газето, — цахаддаш сийлахьа коталонаш йоахаш хьадовгIа вай ракетни бIунаш. Алхха укх шера ялх бетта ракетни алаца хIалакъяьй дIадахача бIарччача шера йохаьраш миссел хIана яц аьнна йола американски самолеташ. Вай ракетни доакъош къона да, дале а, деналера гIулакхаш карагIдувл царна».

* * *

ХАНОЙ, 25 июль. (ТАСС). Американски карателаш боабеш латт Къулбехьен Вьетнаме. 8-чей 9-чей июле Кунгчи яхача провинце патриоташа тIема юкъера яьккхай карателий 20 грузовик. Атака яь вийнеи човнаш яьи моастагIчун 194 салтеа, царех 182 американец а волаш, яхаш хоам бу ВИА агентства Освобождение яхача къулбехьенвьетнамски агентства хьакхайкадаь чу тIа а дегIа.

Вай доттагIий болча

БУХАРЕСТ. Укхаза хьайийллай Румыне Сийлахь - йоккхача Къаман собране сесси. Аджерпресса агентства беча хоамах, сессе юкъмоттигерча теркаме латт Румыне дунен халкъашта юкъера гIулакхаш, мехка арахьарча политика керттера дешаш.

«Дунен халкъашта юкъерча актуальни дешашка партеи правительстваи лелаеча политика хьакъехьа» доклад йир Румынски коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара Николае Чаушеску.

ПРАГА. Чехословане книжкай тикашка кхаьчад Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетадаь керда книжкаш. Кепа теха арадаьннад «Лениниана» яха тхъаь чешски поэта стихай сборник. Кепа теха араьннай «1917—1967 шерий Октябрь» яха антологи—революце замеи коммунистически общество хьалъеш барий кхолламерча балха шераши хьахьокхаш дола тайп-тайпарча мехний поэтий произведеней сборник.

ВАРШАВА. «Ксенжка и Ведзы» яхача издательства кепа теха арахийцад брошюра — «Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу». Брошюра тIа да цу белгалдаьннача шераца дувзаденна кепа теха арадаьха КПСС ЦК Тезисаш.

БЕЛГРАД. Нови-Сад яхача городе краевой комитета заседани хилар Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизар дездара. Комитето белгалъяьнна юбилей езъяра программа тIанийцар. Воеводина городашкеи нах бахача пункташкеи Iалальмате дукха манифестацеш хургья Сийлахь-боккхача Октябра хетаяь. Укхаза кийчъеш йоккха выставка я — «Октябрьски революции воеводине кхаьча цун зови».

УЛАН-БАТОР. Монгольски столица вузийи специальни юкъерча дешара заведенейи студентий йоккхача группо мехка къулбехьенерча аймакашка дакъа лоац Октябра 50 шу дизара хетаьяча походе. Йокъал латтача гобийски аймакашкарча хьайбаш леладераштa новкъостал ду дешархоша дaьгIенашка хий диллара, гIувнаш яхара, доаханна отараш хьалдара.

Походе дакъа лоацараша беседаш а ю, лекцеш а еш юрташкарча къахьегамхошта Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетадаьча КПСС ЦК Тезисий хьакъехьа, коммунизм хьалъеча советски халкъа карагIдаьннарий хьакъехьа, традиционни монголо-советски доттагIала хьакъехьа.

СОФИЯ. Машиностроене, химе, гIишлошъяра, энергетика даькъе цхьайолча болгарскии югославскии предприятеша, боахама организацеша, институташа шоайла специалисташи документации дIа-юха ухийтилга, цхьана гIулакхаш леладелга оттадаьд укхаза кулгаш яздаьча Iилма-технически даькъе цхьана гIулакхаш леладара йолча вIашагIъийнача болгаро - югославски сессе протокола тIа.

БУДАПЕШТ. Будапештерча цхьан универмагера советски товарий выставка. Цо венгерски торговле болхлошта йовзийт советски арахьарча торгови организацеша дохка кхахьийта кийчдаьча товарий ассортимент.

КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМ. ТIема кIийле хувцаш ба Нортамукъален эскара минометчикаш.

ВИА—ТАСС сурт.

БЕРИЙ АХКА

ХIанз ахкан каникулаш йолча хана вай республикера бераш салоIаш да. Цхьабола дешархой пионерски лагерашка ба, вожаш балхаш деш ба колхозийн совхозийн кхашка. Миччахьа бале а дешархоша шоай дешарах мукъа йолча ханах лерттIа пайда эц.

Наьсаречa берашта дика деша а салаIа а ховлга гуш да. Наьсар-Кертгерча юккъанцарча школа пионерий цIа массаза дийлла да. Лагерашка ца долхаш диса зIамагIа дола бераш хул укхаза. Шоай йоккхагIа йолча пионервожатена Чахкиева Дугурханаца хоза ловзаш, кердадар Iомадеш сакъердаме дIаюда берий ха. Укхаза да берашта деша сакъердаме книжкаш, керда газеташ, журналаш. «Пионер» яхача журнала тIа а, «Пионерская правда» яхача газета тIа а кепа теха йола сакъердаме материалаш еш вожате берашта. Цул тIехьагIа массане а цига шоашта дийшачох лаьца дувп. Масала. «Пионерская правда» яхача газета кепа теха хинна Воскресенскаяс язъяь «Iуйра» яха повесть йийшар цар вIашагI а кхийтта. ЧIоагIа хоза хийтар из повесть дешархошта. ЙиълагIча классе деша ягIа Шанхоева Аза яр из повесть йийшар.

Цхьан мoIинге чIоагIа уйла тIаяхийта ловзаш багIа йиълагIча классера шин дешархо Хамхоев Джабраили Бештоев Махьмади. ЧIоагIа бехктокхаме парти я пар шашкех ловзаш йоаккхар. Коттваьннар таханарча ден чемпион хургва.

КIаьнкаш школа коарча майдан тIа ловзаш лелача хана йиIигаш шоай вожатеца пандар лакха а, хIамаш тега а, догам де а Iомалуш хул. ХIанзале а дика пандар лакха Iомабеннаб дешархой Бештоева Соня, Шанхоева Аза, кхыбараш. Иштта цар Iомалу нохчий, гIалгIай, эрсий меттала пионерий иллеш.

Каникулаш сакъердаме я тха, — йоах бераша шоаш.

Г. ХАМЗАТОВ.

МАСТЕРА ШИЙГАРА ХЬОКХАМ ГОЙТ

ДИКАЧА НАХАХ

Кхыча мастераштa юкъе кхы Iа яха белгала воалаш вац пхелагIча группа производственни дешар хьеха мастер Манчариев Ахьмада Iийса.

Училища йистелькхачул тIехьагIа из вахийтавар профтехобразоване Саратовски техникуме деша, тIаккха производственни дешар хьехаш вола мастер вир № 3 йолча профессионально-техническа училище.

Дукха йIаьха йоацаш а цхьалха а я цун биографи. Бакъда, къаьстта теркам тIа а бахийта хьежача гучадоал цох доакха нах хьалкхебечунах дахка деза шийн тайпара гIулакхаш. Цо мастерала болх беча хана дениз училище цхьаккха моттиг хиннаяц деша багIаращца гIожа оамал гойта, дисциплина толхаяь.

Урокаш тIа Манчариева дика вIаши тарду профессиональни говзал Iомаяри дешаш барий шоай профессех безам болийтари, мастер гIерт дешархой шоай хьаькъалца хIама къоастаде ховргдолаш хьалкхебе. Болх дIалуш цо дешархочунга эггара хьалха доашхийт чертеж. ЧIоагIа хьож из дIабенна болх кхоачаш мишта баьб.

ХIаман хьисап дикагIа хилийтара, чертежаш дикагIа деша хара цхьайолча урокаш тIа мастера вIашагIдол хьаеш йолча изделешка дешархоша вIаши тIахьожам лоаттабелга.

Ахьмада Iийсас боккха теркам тIабохийт дешархошца хIаранеца беча балха а. Айхха бувзам лоаттабу цар даьшцеи ноаношцеи, дешархой мишта бах, царна фу эш хьеж, каст - каста хул цар квартирашка, уж сенна тIаккхувш ба хьеж.

Нагахьа санна дешара тIехьвусаш саг хуле из фу бахьан долаш да а хьаже цунна шийца къаьстта болх бу. Иштта, хьалхагIа дика деша а дешаш шийна тIадилла моллагIа декхар кхоачаш а деш вар цун группе Руденко Анатолий. ТIехь-тIехьагIа во деша ваьлар, урокаш тIа ца а хулаш дIаухар. Цун бахьан тахкар духьа Анатоле даьцеи наьнацеи массехказзa къамаьл дир Манчариева. Гучадаьлар из во деша валара цхьаккха а бахьан ца хилар, духхьала деша безам ца хилар мара. Из хайначул тIехьагIа цхьаь-цаI ди дIадахийтацар мастера из нийсача наькъа тIа воаккхаргвола къамаьл ца деш, цунна эшаш дола гIо ца деш. Группера деррига бераш а дар Анатолена эшшаш дола новкъостал де кийча. Шоайла безаме, Iимерза хила Iомаду уж говзача преподавателa.

Хьийга къа цхьаннахьа доацаш дайнзар, Шийн новкъосташта тIехьа а кхийна юха а дика деша ваьлар Руденко. Училища общественни вахаре а хьинаре дакъа лоац цо.

...Укх тайпара нийсделар пкъа. Яхье а ваьнна шийн лоIамерча кIалтохаргах латаш чIоагIа пхьарс лозабаьбар дешархочо Бубиянц Жорас. Дуккхача хана дарба деш а хинна училище юхавера из, цхьабакъда, пхьарс хIаьта а лазаш бар. Укхаза а юстара Iапзар массанех дог лазаш вола Манчариев. Атта доацаше а путевка а яьккха санаторе дарба де дIахьожавайта вIаштIехь даьлар цун шийн дешархо.

Дика вIаштIехьдаьхад Ахьмада Iийсас дешархоша шоай мукъа йолча хана дика салоIаргдола хьалаш а. Мастер дика вIашагIдолла ховш ва берий салоIилга. Масала, дукха ха йоаццаш Даймехка гIолла походе хиннача берашa дика салеIар, цIенача фега лайзар, лийчар, чкъаьрий лийцар.

Иштта хургбола къона болхлой Iомабеш а хьалкхебеш а ва шийн болх безабенна вола мастер.

ХIанз Манчариев кулгалдеш ва социалистически яхье «Красный молот» завода кадрови болхлошкара карара кара тела Ще байракх яьккхача токарий группана.

Дукха ха йоацаш Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна йолча яхья итогаш еш цу группана еннай коммунистически къахьегама резерва группа яха сийлен цIи. Мастера И. А. Манчариева толам эггара хьалха хьахиннаб дешархой дика Iомабеши хьалкхебеши цо шийгара хьокхам гойта хиларах. Из тIадилла гIулакх кхоачашдеши, нийсхо еши, шийгара санна ше хьехачаргара хьадехаши хиларах.

В. ИВАНОВ.

СУРТА ТIА: мастер Манчариев шийн дешархоща мастерске.

Автора сурт.

ХАННАХЬА КИЙЧЪЕ ШКОЛАШ

РЕЙД

Цхьа бутт совгIа ха мара яц керда дешара шу хьатIакхача. Яьча кийчонга хьежжа мара дIадоладе йиш хургьяц дешара шу. Цулухьа беррига низ тIабахийта ханнахьа массайола школа дешара шера кийчъе декхарийла ба школай кулгалхой, общественность. ХьожаргIа вай малагIча хьала тIа я Надтеречни района школаш.

Тахан а тIехьа дешара шу дIадоладе кийча я района массехк юртара школаш. Уж я Знаменски, Озерное яхача юрташкара, Лакхехьарча Наурера юкъера школаш. Классни цIеношта кIир теха, кораш, наIараш, уй тоадаь басараш хьекха, парташта, истолашта ремонт ль йистебаьннаб цига. Iалашдаь даьннад Iанна лаьрхIа доагор — кIора, дахча.

Лоацца аьлча шоай ханнахьа тоха а бенна дешара шу лерттIа дIаладара эша хьалаш вIаштIехьдаьхад цу школашка. Района школашта юкъе къаьстта дика латт из гIулакх Горагорски юкъерча школе. Кийча я Маковкина, Калаус яхача хуторашкара школаш а.

Цхьабакъда, цу тайпара хьал район массайолча школашка да аьлча харц хургда. Селла хьокхаме йолча школашта уллув я дешара шера кийчо е дукха сагота йоацараш а.

Хьаэцаргья вай Гвардейски юкъера школа. Во сурт да цу школе дIачуваьнначоа духьала оттар. Духхьала укх деношка мара болабеннабац укхаза ремонт е, ремонт аьлча а кIир тоха. НаIараштa, кораштa, парташтa басараш хьекхадац, е хьакха дола а даьлац.

Фойе а кхаь классни цIен а тховнаш догIа мадийлххе а лалар чу а ухаш да. Цхьа класс аварийни хьала тIа я, цул тховна цхьа миIинг чукхийттай. Уй дац дика тешаме долаш. Соахка шин классе-м кердадараш Iотехадар, вокх классашка а тоханза даргдац. Иштта тишъенна хувца езаш я корий рамаш а. Школа зданена капитальни ремонт ца йича яргйоацаш, селла воча хьала тIа я из. 1958-ча шера дениз цкъаь икъа ремонт йииза я из. Цхи бIаь хинна а шифер яларе тхов мукъах ладар чуухаргдоацаш тоабергбар оаха, — йоах школа завхоза нов. Мустапаева. ХIанза, хIанз капитальни ремонта ахча хьахецарг ма дий яхаш даьгIадар тхо, бакъда тхоча хьахийцар деррига а кхо эзар сом мара дац. Юххера а цох хIама хургдоацилга а хайпа е бутт дIаболалуш текущи ремонт е доладеннад тхо, — йоах цо.

1966-ча шера цхьоалагIа сентябрь хьатIакхоачаш кийча хилийта а лаьрхIа цу школанна хьатIахетта де доладаьдар диъ классни цIа. Уж балхаш шийна тIанийцадар районни ремонтно - гIишлой участка. Уж хIанз а хьалдаь даьннадац.

Эзар совгIа цIа да цу юрта. Дукха да деша деза бераш а. Соахка дийнахьарча кхаь сменах дешаш дар уж, цул совгIа йиълагIа сайрийлара смева а яр. ХIаьта укх шера деша доагIа бераш дуккха дукхагIа да. Цхьабакъда, района кулгалхой царна фу де лаьрхIа ба кхеташ дац.

Дуккха кхоачамбоацараш да «Братское» яхача юртарча юккъанцарча школе а. Лоха а долаш эсала цIенош да школа чуяраш. Кораш кизгаш дIатоханза да. Классни цIенош кIезига хилар бахьан долаш соахка чIоагIа готта яр дешархошта. 27 класс яр кхаь сменах дешаш. Укх шера уж 30 хургья.

Йиъ класс а йолаш хьалде доладаь цIа да цу школе. Из дIадахача шера кийча хургда яхьаш дар. Цхьабакъда, хIанз а иштта латташ да из цIа.

Цхьа бутт хьалха исполкомен цул кIеззига тIехьагIа юртсовета сесси уж хьалдаь даха дош деннадар совхоза кердача директора нов. Галтакова. Цхьабакъда, тIехьагIа шийн деша тIара а ваьнна, болхлой а бац, е прораб а вац, е гIишлой материал а яц аьнна сатийца Iохайнав. ХIаьта райисполкомера бараш кхы а сатийнагIа багIа.

Цу тайпара хIана дац аьнна хьал да Надтеречерча юккъанцарча школе а. 160 моттиг йола классни цIенош хьатIале лаьрхIадар цу школа ремонтно - гIишлой участка. Тахапарча дийнахьа фундамент йоллар мара кхы даь хIама дац. Соахкке а доладаьдар Надтеречни юкъерча школе хьатIалеш дола цIенош а. Цхьабакъда, балхаш фу бахьан долаш дIаьхлаьд кхетадеш дац.

Къаьстта ювца еза Минеральни яхача поселкера школа. Классай еррига наIараш коридора чу а йоацаш духхьала арахьа я цун. Iай геттара шийла хул из бахьан долаш.

Ерригача районе Iалашдаь доагор — кIора, дахча 60 — 70 процент мара дац. Цу гIулакха хIанзае а терко ца йойя тIехьагIа халагIа хургда.

Района мел эша учебникаш а долаш дац. Дерригаш а лаьрхIача разнарядках доагIача 54 эзар учебникех райПО хьачуленнараш 8100 учебник мара дац. Царех дешархошка дIа мел кхаьчад а юхе мел дисад а аьнна оаха хьаттача из хьаала ховш цхьаккха а саг вацар е райОНО а е тикашка а. ХIаьта хувца дезаш хинначарех хIанзалца кийца учебникаш 30 процент мара дац. Района тикашка дешархошта эша барзкъа а кога гIирс а хьачубенабац.

Лакхехьарча классашка хьеха района эшача 28 хьехархочоа заявка еннай республика просвещене Министерстве. Царех таханарча дийнахьа хьакхаьчар цхьа хьехархо мара вац. ХIаьта юккъанцарча классашка хьеха эшача 37 хьехархочох вийтта мара кхаьчавац. ХIанзае оарцагI а баьнна уж деррига кхоачамбоацараш дIа а даьха гарггарча хана кердача дешара шера кийчо е декхарийла ба района кулгалхой, еррига общественность.

«Сердало» газета рейдови бригада: МАДАЕВ Махьмуд — Надтеречни райОНО инспектор, ГАЙТИЕВ Муса — Верхне-Наурски юкъерча школе дешача берий да, МАЙСИГОВ Салмхан — «Сердало» газета собкор.

ОКЕАНА ЧУРА ДОВ

БIаь тонн хулаш бола кит яха бенна чкъаьра хи йисте кхессаб Охотски форда талгIеша Нюкля яхача чкъаьрий лувцарий поселкана гаьна боацаш. Океана чурча вампала дегIа тIа хиннача кIоаргача човнаша тешал ду касаткай (дельфиний тайпара хIамаш) Iулаца цуи лира тIом хинна хилара. Сийнача континентерча гIаьрахошта кIалхарбала гIерташ бенаб кит шийн тайпара чкъаьра наггахьа а нийслуш доацача Охотски форда хишка. Яь човнаш лергболаш хиннай, из Iалаьмате докхха хьайба форда йисте деннад. Специалисташа даьча лоархIамех, кита дулх цигарча ферма коа тIарча оалхазараштa ах шу совгIача хана даа хургда.

Е. ДЕНИСОВ, (ТАСС корр.).

ТРАМВАЯ БОЛХ—КЕРДАЧА ТАЙПАРА

Советски Союзе тIа-тIа дуккхагIа хулаш йоагIа салоIа ши ди а долаш, балха пхи ди долча кIирага юла предприятеш. Грознера предприятеш а август бетта дениз цу тайпарча кIирага ювргйолаш я.

Цу гIулакхо транспортни предприятешта хьалхашка оттаду боккха бехктокхам бола декхар. Из за пхе ден балха кIирага яьннача предприятейи организацейи болхлошта балха аха а балхара цIааха а дикагIа аьттув хургболча тайпара транспорта болх вIаштIехьбоаккхилга.

Грозненски трамвайни управлене, городерча дуккхача йоккхийча предприятей кулгалхошца дага а яьнна пассажирашта болча аьттонна трамвая болх кIезиг-дукха эрабоаккх август бетта дениз.

ЦхьоалагIча августе дениз малагIа хувцамаш хургда трамвая поездаш лелара юкъе?

ХIанзалца Заводской районерча кирпицкий заводага кхаччалца цха пхелагIча маршрутагIара трамвайни поездаш «Прудага» кхаччалца ухаргья. 2-чей 3-чей маршрутагIара трамвайни поездаш цаьхъ тIа леларгйола ха 16 минута йIаьхъю. Долче, цу маршрутий тIеххьара вагонаш трампарке чухаргья: 2-ча маршрутагIа лелараш бийсанна 2 сахьати 13 минути яьлча, 3-ча маршрутагIа лелараш — бийсанна 1 сахьати 10 минути яьлча.

Еррига вагонаш парке чуяхачул тIехьагIа, Iуйрийна 4 сахьати 45 минути яллалца лелаш хургья шиъ дежурни вагон. Царех цаI трамвайни паркагара 56-ча участкага кхаччалцеи цигара юхеи а ухаш, шолагIъяр трамвайни паркагара консервни заводагеи цигара Кирова цIерагIча поселкагеи кхаччалца а юха трамвайни паркага кхаччалца а ухаш.

Нах дуккхагIа зIа-са ухача сахьаташка — Iуйрийна 7 сахьати 45 минути яьлча гIоне 8 сахьати 30 минути яллалца а сайрийна 15 сахьати 30 минути яьлча гIоне 17 сахьати 30 минути яллалца а — цхьоалагIча маршрутагIа лела кхы тIа а поездаш араяулийтаргья. Цо дикка лоацъергья поездаш ахара юкъе йола ха.

Старопромысловски районера уха поездаш хьалкхоачача хана — 6 сахьати 54 минути яьлча а 7 сахьати 20 минути яьлча а — «Грознефтяной» яхача моттиге трамвай сецача транзитагIа трамвайни поездаш тIаухийтаргья, хIаьта уж 3-ча маршрутагIа лелача керттерча поездашца цхьана Кирова цIерагIча поселкага кхаччалца хьали Iон а ухаргья.

Шоатта деношкеи кIиранденошкеи, 1-ча маршрутагIа лела поездаш кIезигагIа хилийтара чотах эшача хана дукхагIа хулийтаргья 4-ча маршрутагIа лела поездаш, хIаьта уж цхьалха никъ болча участке керттерча маршрутагIарча поездашца цхьана а леларгья.

Трамвайни поездаш лелара юкъе цу тайпара хувцамаш дахьаро пассажираш дикагIа Iалашбайтаргба салоIа ши ди а долаш, балха пхи ди долча кIирага баьлча.

А. ШИЛОВ,
Грозненски трамвайни управлене ПТО начальник.

ФУТБОЛАХ МЕХКА ХЬАЛХАРА МОТТИГ ЯККХАР ДУХЬА ЛОВЗАРА

ТАБЛИЦА

Класс «А», II-гIа группа, I-гIа подгруппа, 26 июле хинна хьал.

	И	В	Н	П	М	О
1. «Кубань»	22	12	6	4	20—6	30
2. «Даугава»	22	9	10	3	16—6	28
3. «Динамо» Л.	22	10	7	5	24—11	27
4. «Динамо» К.	22	10	7	5	21—15	27
5. «Терек»	22	9	7	6	15—9	25
6. «Трактор»	22	9	7	6	18—12	25
7. «Спартак» Г.	22	7	11	4	17—13	25
8. «Рубин»	22	9	6	7	19—17	24
9. «Балтика»	22	9	6	7	16—16	24
10. «Локомотив»	22	10	3	9	21—18	23
11. «Текстильщик»	22	6	11	5	17—16	23
12. «Мешахте»	22	6	9	7	18—17	21
13. «Спартак» О.	22	6	8	8	21—22	20
14. «Спартак» Н.	22	6	8	8	15—21	20
15. «Динамо» С.	22	6	7	9	15—27	19
16. «Ростсельмаш»	22	6	6	10	19—23	18
17. «Динамо» Т.	22	5	8	9	15—21	18
18. «Жальгирис»	22	5	7	10	18—19	17
19. «Динамо» Б.	22	3	7	12	15—30	13
20. «Ширак»	22	3	7	12	9—29	13

Белгалдо: Л. — Ленинград, К. — Кировабад, Г. — Гомель, О. — Орджоникидзе, Н. — Нальчик, С. — Ставрополь, Т. — Таллин, Б. — Батуми.

ХАОТТАМ

Тахан республикен Грознен гIолла хувцалуш морхаш а йолаш ха латта мегаш я, лоаццача ханашка догIаш хургIда, ди къувкъаруда. Мух цкъаза лаьгIа, тIаккха гIаьххьа хьокхаргба, ди къувкъача хана къилбаседа-малхбузехьара чIоагIа а хьекхаш. Температура бийсанна 12—17 градуси дийнахьа 20—25 градуси йIовхал а йолаш хургья.

28-чей 29-чей июле цхьаццанахьа лоаццача ханашка догIа хургда, ди къувкъаргда. Мух къилбаседа-малхбузехьара цкъаза лаьгIа, тIаккха гIаьххьа хьекхаргба. Температура бийсанна 12—17 градуси дийнахьа 22—27 градуси йIовхал а йолаш хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

27 июль, 1967 шу

РАДИО: 6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьттаеладерхо (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — «Сердало» газета обзор. 8.20 — Хачатуряна симфони. 8.45 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Къона тIехье (эрсий меттала). 16.20 — «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артиста «Мустапаевай творчество» яха литературни передача (нохчий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Кхайк — пятилетка гIишлош (эрсий меттала). 17.25 — «Болхлой вахар» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.23 — Тха микрофона хьалхашка. Политинформатора къамаьл (нохчий меттала). 18.35 — Юрта боахама болхлошта дола концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 17.30 — Бераштa. «Теремок». 18.00 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала). 18.10 — Экономически знаней школа (нохчий меттала). 18.25 — Бакъдолчох даькха фильм. 18.45 — Телевизионни кердадераш. 19.00 — Футболах Советски Союзе чьалхара моттиг яккхар ловз Москвера «Динамои» Бакура «Нефтяники». 20.45 — Шоана, бераш! 21.00 — Октябра наьлха кIал. Таджикски ССР.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий—3-42-30; юрта боахамеи письмойи отделий — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05238. Заказ № 3523.